

การศึกษาคณะลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์

ปริญญาโท

ของ

บุญยัง หนันดี

15 ธ.ค. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกศิลปศึกษา

ตุลาคม 2532

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

171550

การศึกษาคูณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์

บทคัดย่อ

ของ

บุญยัง หมั่นดี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม 2532

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ในด้านความรู้วิชาศิลปะและวิชาชีพครู กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ในปีการศึกษา 2531 จำนวน 438 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ ความรู้ในวิชาศิลปะและความรู้ในวิชาชีพครู การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง และประเมินคะแนนเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ของ เบสท์

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ด้านวิชาศิลปะที่เกี่ยวกับเทคนิคการเขียนภาพระบายสี / ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์น้อย ส่วนความรู้ที่เกี่ยวกับหลักการออกแบบ ส่วนประกอบของการออกแบบ ทฤษฎีสีของช่างเขียน หลักการใช้สี เทคนิคกระบวนการปั้นและแกะสลัก และเทคนิคกระบวนการพิมพ์อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง สำหรับความรู้วิชาชีพครูในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ความรู้ความสามารถด้านการสอน หลักการวัดผลและความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษานั้น ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์มีความรู้เหล่านี้อยู่ในเกณฑ์ปานกลางทุกข้อ

A STUDY OF ELEMENTARY ART TEACHERS' CHARACTERISTICS IN CHANGWAT SURIN

AN ABSTRACT

BY

BOONYOUNG MANDEE

Presented in partial fulfillment of the requirement

for the Master of Education degree

at Srinakharinwirot University

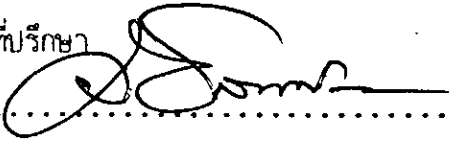
October 1989

The purpose of this research was to study elementary art teachers' characteristics of art knowledge and general knowledge for teaching profession. Sample group was 438 elementary art teachers under the Changwat Surin Elementary Education Office during educational year of B.E. 2531. The instrument used for collecting data was a set of questionnaires which divided into 2 parts referring to knowledge in art and general knowledge for teaching profession. Statistics used in data analysis are mean scores which evaluated by Best's scale.

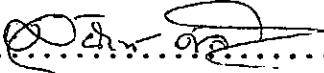
The research findings showed that elementary art teachers within Changwat Surin (Surin province) have art knowledge in drawing and painting techniques and knowledge in procedures and techniques for creating other art works at the low level. The knowledge in design principles, elements of design, theory of art, theory of colors, modelling and carving techniques and print making techniques is in the moderated level. The general knowledge essential for teacher such as knowledge about the elementary curriculum of B.E. 2525, knowledge in teaching the characteristic development mode, knowledge and ability in teaching, education evaluation and educational psychology is also in the moderated level.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

(ผศ. วินัย วิสมดี)

..... กรรมการ

(ผศ.ดร. สุนันท์ ศลโกสม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผศ. วินัย วิสมดี)

..... กรรมการ

(ผศ.ดร. สุนันท์ ศลโกสม)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ดร.มะลิฉัตร เอื้ออานันท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ เดือน พ.ศ. 2532....

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย โสมติ ผู้เป็นประธานกรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.สุนันท์ ศลโกสม ที่เป็นกรรมการได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดถึงตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างนัก จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ รองศาสตราจารย์ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ ดร.มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ อาจารย์ผาสุข แยมศรี อาจารย์ธีรศักดิ์ เลี่ยมติ และอาจารย์วิษณุ ยิ่งหาญ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ขอบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.สุพล วุฒิสเน อธิการวิทยาลัยครูสุรินทร์ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการขอความร่วมมือจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ เรื่องขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง และขอบขอบขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตลอดถึงคณะครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาที่ช่วยกรุณาตอบแบบสอบถามในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์อารี สุทธิพันธุ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทองสุข วันแสน อาจารย์ลัก สันติสุขวงศ์โชติ ที่กรุณาตั้งประเด็นคำถามช่วยให้ผู้ศึกษาวิจัยได้ความชัดเจนในการศึกษาวิจัยมากยิ่งขึ้น และขอบขอบขอบคุณอาจารย์อุษณีย์ หนั่นดี ที่ช่วยเหลือในด้านการพิมพ์และให้กำลังใจจนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

นอกจากนี้ยังมีบุคคลอื่น ๆ อีกหลายท่านที่ไม่สามารถกล่าวนามได้หมด ที่มีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยขอบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

บุญยัง หนั่นดี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	ข้อตกลงเบื้องต้น	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	ความหมายของศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา	7
	ความสำคัญของศิลปศึกษา	9
	ศิลปศึกษาระดับประถมศึกษายุคปัจจุบัน	11
	การสอนศิลปศึกษา	16
	คุณลักษณะของครูผู้สอน	18
	คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา	19
	คุณลักษณะด้านความรู้ของครูผู้สอนศิลปศึกษา	20
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษา	21
	ข้อสรุปจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า
	กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
	การเก็บข้อมูล
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
	ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
	การวิเคราะห์ข้อมูล
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	อภิปรายผล
	ข้อเสนอแนะ
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย
บรรณานุกรม	76

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	81
ก หนังสือนำขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม	82
ข แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา	84
ค คำอำนาจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม	96
ง รายชื่อโรงเรียนที่เป็นหน่วยกลุ่มตัวอย่าง	100

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนนักเรียนและโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในเขตจังหวัดสุรินทร์ แบ่งตามขนาดของโรงเรียน	25
2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เป็นครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ แยกตามระดับชั้นเรียนและลักษณะขนาดของโรงเรียน	26
3 คะแนนเฉลี่ยในเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะและวิชาชีพครู ซึ่งได้ จากการตอบแบบสอบถาม ของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาที่เป็น กลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน	34
4 คะแนนเฉลี่ยในเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะทั้ง 8 ด้าน ซึ่งได้จาก การตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 438 คน	36
5 คะแนนเฉลี่ยรายข้อ เรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะที่เกี่ยวกับหลักการ ออกแบบ ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถม ศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน	38
6 คะแนนเฉลี่ยรายข้อ เรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะที่เกี่ยวกับส่วน ประกอบของการออกแบบ ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอน ศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน	40
7 คะแนนเฉลี่ยรายข้อ เรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะที่เกี่ยวกับ ทฤษฎีสีของช่างเขียน ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลป ศึกษาระดับประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน	41

8	คะแนนเฉลี่ยรายข้อ เรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะ ที่เกี่ยวกับ หลักการใช้สี ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปะระดับ ประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน	43
9	คะแนนเฉลี่ยรายข้อ เรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะที่เกี่ยวกับเทคนิค กระบวนการเขียนภาพระบายสี ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอน ศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน	44
10	คะแนนเฉลี่ยรายข้อ เรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะที่เกี่ยวกับเทคนิค กระบวนการปั้นและแกะสลัก ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอน ศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน	45
11	คะแนนเฉลี่ยรายข้อ เรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะที่เกี่ยวกับเทคนิค กระบวนการพิมพ์ ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปะ ระดับประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน	47
12	คะแนนเฉลี่ยรายข้อ เรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะที่เกี่ยวกับเทคนิค กระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งได้จากการตอบแบบ สอบถามของครูผู้สอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 438 คน	48
13	คะแนนเฉลี่ยเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูทั้ง 5 ด้าน ซึ่งได้จากการ ตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 438 คน	50
14	คะแนนเฉลี่ยรายข้อ เรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูที่เกี่ยวกับหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครู ผู้สอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน	52

15	คะแนนเฉลี่ยรายข้อ เรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูที่เกี่ยวกับหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งได้จาก การตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 438 คน	54
16	คะแนนเฉลี่ยรายข้อ เรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูที่เกี่ยวกับความรู้ ความสามารถด้านการสอน ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครู ผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน	56
17	คะแนนเฉลี่ยรายข้อ เรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูที่เกี่ยวกับ หลักการทางจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครู ผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน	58
18	คะแนนเฉลี่ยรายข้อ เรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูที่เกี่ยวกับหลักการ วัดผล ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน	60
19	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับ ประถมศึกษา ด้านความรู้ในวิชาศิลปะและวิชาชีพครู	97

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ถ้าประชาชนในชาติส่วนใหญ่มีคุณภาพที่เหมาะสม การพัฒนาประเทศย่อมประสบผลสำเร็จ ดังเช่น ประเทศญี่ปุ่นและประเทศเยอรมัน สามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็วยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ก็เพราะว่า ประชาชนมีคุณภาพ คือมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการพัฒนา (วิทยากร เชียงกุล. 2529 : 48 - 56) หรือที่ประเทศสหรัฐอเมริกา การพัฒนาด้านเศรษฐกิจเพิ่มผลผลิตก็เช่นกัน ทั้งนี้ เทียนฉาย กิระนันท์ ได้กล่าวถึงผลการวิจัยในสหรัฐอเมริกา เรื่องการพัฒนาด้านเศรษฐกิจกับการศึกษาไว้ว่า จากผลการวิจัยของชุกท์ (Schultz n.d.) ซึ่งได้ศึกษาข้อมูลระหว่างปี ค.ศ. 1929 - 1956 (พ.ศ. 2472 - 2499) พบว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติสหรัฐอเมริกา ร้อยละ 10 - 14 เป็นผลจากการศึกษาของประชาชน (เทียนฉาย กิระนันท์. 2529 : 27) ฉะนั้นการพัฒนาคุณภาพประชาชน โดยใช้กระบวนการทางการศึกษาจึงมีความสำคัญเพราะจะช่วยให้การพัฒนาประสบผลสำเร็จ ยิ่งในหน้าที่ที่มีความยากจนหนาแน่นเช่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถ้าต้องการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมแล้ว ก็ควรสนใจในด้านการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้มากยิ่งขึ้น

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น จะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยและองค์ประกอบหลายประการ เช่นปรัชญาเป้าหมายการศึกษา หลักสูตรวิธีสอน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ บุคลากรครูผู้สอน ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ความเสมอภาคทางการศึกษา แต่เมื่อพิจารณาการจัดการศึกษาของไทย ประชาชนส่วนใหญ่มีโอกาสได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษามากกว่าระดับอื่น จึงควรสนใจการศึกษาระดับนี้ให้มากเพราะเป็นการศึกษาที่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศได้รับ

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 มีโครงสร้างเนื้อหาเป็นกลุ่มวิชาคือกลุ่มทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยและกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยเป็นกลุ่มที่ว่าด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาและสร้างนิสัย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2525) ประกอบด้วยเนื้อหาด้านจริยศึกษา พลศึกษา ศิลปะศึกษา ดนตรีนาฏศิลป์ และกิจกรรมสร้างนิสัย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 212 - 293) กลุ่มนี้มุ่งสร้างนิสัยผู้เรียนให้มีคุณลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการพัฒนา (ดวงเดือน พันชนวนิน. 2520 : 1) แต่จากการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศปี พ.ศ. 2527 โดยกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยของนักเรียน โดยเฉพาะสมรรถภาพด้านรู้คุณค่าและชื่นชมศิลปวัฒนธรรมยังต่ำอยู่ (กองวิชาการ. 2527 : 24) แม้การประเมินในปีการศึกษา 2528, 2529 และ 2530 เปรียบเทียบกับผลการประเมินที่ผ่านมาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่พัฒนาเพิ่มขึ้นเท่าที่ควร (กองวิชาการ. 2530 : 32) เหตุที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำและไม่สามารถพัฒนาย่อมเกิดจากสาเหตุหลายประการ สาเหตุที่น่าสนใจก็คือเกิดจากตัวครูผู้สอน การเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของครู ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถในการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เหมาะสม จึงถือว่าเป็นผู้มีสมรรถภาพ (บุญช่วย จินดาประพันธ์. 2525 : 177) โดยเฉพาะศิลปะศึกษา มีวิธีการสอนแตกต่างจากวิชาสามัญอื่น ๆ เนื่องจากลักษณะของวิชานี้เกี่ยวข้องกับกาปฏิบัติ และการคิดค้นแก้ปัญหา (อารี สุทธิพันธุ์. 2515 : 10) ฉะนั้นถ้าต้องการให้การศึกษช่วยพัฒนาคุณภาพของประชาชนในชาติแล้ว ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม คือมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน และมีความรู้ความสามารถในการสอนเป็นอย่างดี

แต่สภาพปัจจุบัน จากการสำรวจครูผู้สอนศิลปะศึกษาเพื่อหาสภาพที่แท้จริงของ นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตรที่ศึกษาในกรุงเทพฯและต่างจังหวัดในปี พ.ศ. 2514 - 2525 พบว่า ครูผู้สอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนมากเป็นครูประจำชั้นที่ไม่มีความรู้พิเศษทางด้านศิลปะ มีครูกว่าครึ่งสอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษาโดยไม่มีความรู้ด้านศิลปะเลย ฉะนั้นจึงสอนตามเอกสารที่หลักสูตรกำหนดให้ (นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร. 2528 : 80) เมื่อครูผู้สอนไม่มีพื้นฐานการ

ศึกษาด้านศิลปะโดยตรง ทำให้ขาดความเข้าใจตลอดทั้งทักษะประสบการณ์ทางด้านศิลปะ จึงสอนศิลปะศึกษาตามความเคยชิน (ประเสริฐ ศิลรัตน์, 2529 : 1)

ความไม่สอดคล้องกัน ระหว่างสภาพที่เป็นจริงที่ครูผู้สอนศิลปะศึกษา ระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นครูประจำชั้นและไม่มีความรู้ทางด้านศิลปะ กับทัศนะของนักการศึกษาที่เห็นว่า ครูผู้สอนต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดีนั้น นับว่าเป็นปัญหาสำคัญและน่าสนใจ ซึ่งปัญหานี้ในจังหวัดสุรินทร์ก็ประสบเช่นกัน ดังที่ได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้น พบว่าครูผู้สอนศิลปะศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด ส่วนใหญ่เป็นครูประจำชั้นที่มีได้ศึกษาทางด้านศิลปะศึกษาโดยตรง จำนวนครูผู้สอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษา 8,750 คน มีผู้ที่จบการศึกษาด้านศิลปะศึกษาเพียง 92 คน เท่านั้น (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์, 2531)

ครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จ ดังนั้นครูผู้สอนควรมีความรู้ที่เหมาะสมจึงสามารถจัดการเรียนการสอนได้ดีมีประสิทธิภาพ แต่การที่ครูผู้สอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์มิได้ศึกษาด้านศิลปะศึกษาโดยตรงเช่นนี้ ทำให้เกิดปัญหาว่าครูเหล่านี้มีความรู้เพียงพอเหมาะสมที่จะสอนศิลปะศึกษาหรือไม่อย่างไร ดังนั้นผู้ศึกษาวิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาถึงคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถนำผลวิจัยเสนอแนะหน่วยงานที่มีหน้าที่พัฒนาครูผู้สอนจะได้วางแผนเพื่อพัฒนาครูผู้สอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ให้มีความรู้ที่เหมาะสมต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษาในด้านความรู้วิชาศิลปะและวิชาชีพครู

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่มีหน้าที่พัฒนาบุคลากรครูผู้สอนระดับประถมศึกษา วางแผนพัฒนาปรับปรุงความรู้ของครูผู้สอนศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษาต่อไป
2. เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการคัดเลือกครูและจัดครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ในการพิจารณาคัดเลือกครูหรือจัดครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ให้มีความเหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ปีการศึกษา 2531 จำนวน 8,750 คน จากโรงเรียนประถมศึกษา 749 โรงเรียน (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. 2531)
2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 8,750 คน สุ่มเหลือกลุ่มตัวอย่าง 438 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา คือคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งแยกออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่
 - 3.1 คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพ
 - 3.2 คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครู

ข้อดกลงเบื้องต้น

การศึกษาค้นคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ในด้านความรู้วิชาชีพและวิชาชีพครูครั้งนี้ ผู้วิจัยถือเอาคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบเป็นผู้ประเมินคุณลักษณะในแต่ละด้านด้วยตนเอง เป็นตัวกำหนดระดับของคุณลักษณะแต่ละด้าน ทั้งนี้โดยถือเกณฑ์การพิจารณา

ตามแนวคิดของเบสท์ (Best. 1963 : 158 - 159) คือค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อจะประเมิน แปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	3.66 - 5.00	เป็นคุณลักษณะที่ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับ
ประถมศึกษาที่มีอยู่มาก
คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	2.33 - 3.65	เป็นคุณลักษณะที่ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับ
ประถมศึกษาที่มีอยู่ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	1.00 - 2.32	เป็นคุณลักษณะที่ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับ
ประถมศึกษาที่มีอยู่น้อย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ และ ได้ทำหน้าที่สอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัยในเนื้อหากิจกรรมด้านศิลปศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา ปีพุทธศักราช 2521
2. คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะ หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ในเรื่องศิลปะซึ่งเกี่ยวกับหลักการทฤษฎีการออกแบบ ส่วนประกอบของการออกแบบ ทฤษฎีสี หลักการใช้สี และเทคนิคกระบวนการการเขียนภาพระบายสี การปั้นและแกะสลัก การพิมพ์ การออกแบบสร้างสรรค์ด้วยวัสดุต่าง ๆ การสานจักสานและเย็บปัก เป็นคุณลักษณะที่มีอยู่แล้วในตัวครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งสามารถวัดได้จากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยให้ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นผู้ตอบประเมินคุณลักษณะนั้น ๆ ด้วยตนเอง
3. คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครู หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ในเรื่องการสอนซึ่งเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในเรื่องหลักการสำคัญของหลักสูตร เป้าประสงค์ จุดหมาย โครงสร้างเนื้อหา การวัดผลจุดประสงค์

ของกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จุดประสงค์เฉพาะของศิลปะศึกษา และจุดประสงค์การเรียนรู้ศิลปะศึกษา อีกทั้งหลักการด้านการสอน จิตวิทยาการศึกษา และการวัดผล ประเมินผล เป็นคุณลักษณะที่มีอยู่แล้วในตัวครูผู้สอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษา สามารถวัดได้จากการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยให้ครูผู้สอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นผู้ตอบประเมินคุณลักษณะนั้น ๆ ด้วยตนเอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าแบ่งสาระสำคัญเป็นตอน ๆ
เสนอตามลำดับดังนี้

1. ความหมายของศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา
2. ความสำคัญของศิลปศึกษา
3. ศิลปศึกษาระดับประถมศึกษายุคปัจจุบัน
4. การสอนศิลปศึกษา
5. คุณลักษณะของครูผู้สอน
6. คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา
7. คุณลักษณะด้านความรู้ของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. ข้อสรุปจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา

มันักการศึกษาได้ให้ความหมายของศิลปศึกษาไว้แตกต่างกัน อาทิเช่น เลิศ อานันตะ
ได้ให้ความหมายของศิลปศึกษาไว้ว่า หมายถึงวิชาที่จัดการเรียนการสอนขึ้นภายในโรงเรียนเพื่อ
ส่งเสริมเด็กทุกเพศทุกวัย ทุกระดับความสามารถได้มีโอกาสแสดงออกอย่างอิสระเสรีทางความคิด
ริเริ่มสร้างสรรค์ ความคิดจินตนาการตามความสนใจและความถนัดทางธรรมชาติของเด็กแต่ละคน
กิจกรรมทางศิลปะประกอบด้วยการเขียนภาพระบายสี การปั้น แกะสลัก ดนตรี และฟ้อนรำ (เลิศ
อานันตะ. 2523 : 216) นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตรได้ให้ความหมายว่าหมายถึงการศึกษาเรื่อง
ของศิลปะ เรื่องการสร้างสิ่งใหม่ที่สวยงาม โดยใช้ประสบการณ์การรับรู้ เหตุผล อารมณ์ และ

ความคิดริเริ่มเป็นเครื่องช่วยในการสร้าง (นิมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร. 2525 : 2) ส่วน มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ กล่าวว่า ศิลปศึกษาคือการศึกษาศาสตร์สองแขนง คือ วิชาศิลปะ และวิชาการศึกษา ซึ่งต่างจากการศึกษาศิลปะโดยตรง เพราะการศึกษาศิลปะนั้นจะศึกษาเฉพาะ ศาสตร์เกี่ยวกับศิลปะโดยไม่ต้องศึกษาศาสตร์ทางการศึกษา (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. 2531 : 58 - 61) ความเห็นสอดคล้องกับทัศนะของ วินัย โสมดิ ที่ได้ให้ความหมายของศิลปศึกษาไว้ว่า หมายถึงการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนศิลปะ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนออกไปประกอบอาชีพเป็นครู ผู้สอนศิลปะได้ หลักสูตรศิลปศึกษานี้ประกอบด้วย วิชาศิลปะส่วนหนึ่งและวิชาการศึกษาก่อส่วนหนึ่ง นอกจากนี้ยังประกอบด้วยวิชาพื้นฐานทั่วไป วิชาโท วิชาเลือก ตามที่สถาบันจะกำหนด (วินัย โสมดิ. 2529 : 7 - 8) จากทัศนะของนักการศึกษาดังที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่ามีแนวความคิด เกี่ยวกับคำว่าศิลปศึกษาแตกต่างกันเป็นสองประเด็นคือ ประเด็นแรกศิลปศึกษาหมายถึงการจัดการ ศึกษาที่เกี่ยวกับศิลปะในโรงเรียนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะ ทัศนคติใน ด้านศิลปะตามที่หลักสูตรกำหนดเป็นการศึกษาเฉพาะด้านศิลปะเท่านั้น ประเด็นที่สองศิลปศึกษา คือการจัดการศึกษาเฉพาะในระดับอุดมศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนสามารถเป็นครูผู้สอนศิลปะได้ ฉะนั้นผู้เรียนต้องศึกษาทั้งด้านศิลปะและด้านการศึกษา

ในอดีต ศิลปะเป็นงานช่างฝีมือ ที่มุ่งการสืบทอดรูปแบบทางวัฒนธรรมจากอดีตมาสู่ปัจจุบัน การจัดการศึกษาอยู่ที่วัด วังหรือครอบครัว ยังไม่มีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2527 : 81) เมื่อประเทศไทยมีการศึกษาในระบบโรงเรียน ความรู้เกี่ยวกับศิลปะได้รับการบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษา ฉบับปี พ.ศ. 2438 โดยใช้ชื่อว่าวิชาวาดเขียน เนื้อหา กิจกรรมเป็นการเขียนรูปจากของจริง เขียนภาพโดยมีสเกล วาดเขียนมือเปล่า ระบายเงาและ เขียนจากธรรมชาติโลก (เจริญ ไวรวัจนกุล. 2520 : 23) การจัดการศึกษาด้านศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษาของไทย มีการเปลี่ยนแปลงตามหลักสูตรตลอดเวลา จากรายงานการวิจัยของ วิรุณ ตั้งเจริญ ที่ศึกษาเรื่องวิวัฒนาการศิลปศึกษา และสุนทรียภาพของเด็กไทยในปัจจุบัน พบว่า ศิลปศึกษาระดับประถมศึกษานั้น บางหลักสูตรถูกกำหนดให้เป็นวิชาเลือก บางหลักสูตรก็กำหนด เป็นวิชาบังคับหรือชื่อวิชาที่กำหนดในหลักสูตรก็แตกต่างกันในแต่ละหลักสูตร เช่น วิชาวาดเขียนบ้าง วิชาศิลปะบ้าง คำว่าศิลปศึกษาเริ่มใช้ในหลักสูตรประถมศึกษา ปีพุทธศักราช 2503 (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2527 : 83 - 100)

ปัจจุบันหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ใช้คำว่า ศิลปศึกษาในความหมาย หมายถึงประสบการณ์ด้านศิลปะ ประกอบด้วยเนื้อหาการเขียนภาพระบายสี การพิมพ์ งานออกแบบ และการสร้างสรรค์จากวัสดุต่าง ๆ การปั้นและแกะสลัก งานสานและงานถักทอ การรู้คุณค่าทางศิลปะและความผสมกลมกลืนระหว่างศิลปะ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 249 - 253) ประสบการณ์ด้านศิลปะนี้อยู่ในมวลประสบการณ์กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาและการสร้างนิสัย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2525) ฉะนั้น ศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษาในปัจจุบัน หมายถึง การจัดมวลประสบการณ์ในด้านเนื้อหา กิจกรรมที่เกี่ยวกับศิลปะสำหรับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาและการสร้างนิสัย

ความสำคัญของศิลปะศึกษา

ความสำคัญของศิลปศึกษานั้น จากทัศนะความคิดเห็นของนักวิชาการ และจุดมุ่งหมาย หลักสูตรได้กล่าวถึงความสำคัญของศิลปะศึกษาที่มีต่อผู้เรียนหรือสังคม ซึ่งความสำคัญหรือจุดมุ่งหมาย ในการเรียนการสอนศิลปะศึกษาย่อมส่งผลไปสู่กิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียน การสอนจะช่วยกำหนดคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษาที่เหมาะสมด้วยเช่นกัน

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษา ไม่ว่าจะเป็น คีลา จาณียาธิ์ (2521 : ไม่มีเลขหน้า) วิชัย วงษ์ใหญ่ (2520 : 87) วิรุณ ตั้งเจริญ (2526 : 17) ดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจักษ์จัน (2520 : 1 - 2) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ศิลปะศึกษามีความสำคัญต่อเด็กและสังคม เพราะศิลปะศึกษา ช่วยให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความรู้คู่ความงาม มีจิตใจที่ละเอียดอ่อนประณีต มีความยืดหยุ่นทางความคิด สามารถพัฒนาบุคลิกภาพที่ดี มีความเป็นผู้นำ มีสุนทรีย์มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งการให้เด็กรู้จักแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่เยาว์วัย และเป็นไปอย่างต่อเนื่องแล้ว การกระทำสิ่งใดอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เท่ากับช่วยปลูกฝังพฤติกรรมนั้นให้กับเด็ก พฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์นี้ ถ้าอยู่ติดตัวเด็ก ย่อมก่อให้เกิดการกล้าคิด การกระทำอันเป็นแนวทางบุกเบิกความก้าวหน้าทางวิชาการและ

เทคโนโลยีทั้งปวง นอกจากนั้นศิลปะศึกษายังช่วยกล่อมเกลายให้เกิดรักงานชีวิตที่เรียบง่าย ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมา นับว่าเป็นคุณลักษณะนิสัยที่ดีที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเองและสังคมประเทศชาติ

เมื่อพิจารณาความสำคัญของศิลปะศึกษาจากจุดมุ่งหมายหลักสูตร พบว่าบางหลักสูตรมุ่งเน้นทักษะทางศิลปะมากกว่าพัฒนาคุณลักษณะนิสัยของเด็ก คือสอนศิลปะเพื่อศิลปะและความงาม (artistic maturity) แต่บางหลักสูตรจะมุ่งเน้นการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยของเด็กมากกว่าทักษะทางศิลปะคือสอนศิลปะเพื่อพัฒนาการรู้คิดในชีวิตของเด็ก (cognitive maturity) จุดมุ่งหมายที่เน้นทักษะทางศิลปะนั้น เนื้อหากิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะในการสังเกตรูปร่าง รูปทรง สี เน้นการรับรู้และความจำ ฝึกทักษะในการใช้มือเปล่าหรือมีสเกลเขียนภาพจากของจริง สำหรับหลักสูตรที่มีจุดมุ่งหมายเน้นที่การพัฒนาคุณลักษณะนิสัยนั้น จะใช้เนื้อหา กิจกรรมทางศิลปะช่วยให้ผู้เรียนมีนิสัยรักสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความประณีต รักความงาม รู้จักประเมินค่า เป็นผู้ที่มีความพึงพอใจใฝ่หาความรู้ คิด มีความฉลาด ชอบทำงานเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการทำงาน ประหยัดรู้ออม กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกและมีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักการใช้ศิลปะเพื่อความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายอารมณ์ ส่งเสริมความเจริญด้านจิตใจและอารมณ์ (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2527 : 79 - 141)

ปัจจุบัน ศิลปะศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดประสงค์พอสรุปได้ว่า มุ่งให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ สนใจแสดงออกตามความถนัดความสามารถของตนเองอย่างอิสระและมั่นใจ มีความสนุกเพลิดเพลินและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความเป็นระเบียบ รักสวยรักงาม มีจิตสำนึกในคุณค่าและประโยชน์ของศิลปะ ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ชื่นชมซาบซึ้งในผลงานศิลปะของตนเอง ของผู้อื่น รู้จักประยุกต์ศิลปะใช้กับวิชาอื่นทำให้เกิดคุณค่าและรสนิยมที่ดี อีกทั้งรู้จักสังเกตสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติที่ใกล้ตัวแล้วนำมาเขียนภาพระบายสีได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 247 - 253)

ความสำคัญหรือจุดมุ่งหมายของศิลปะศึกษาไทย เมื่อวิเคราะห์ก็จะพบว่า การจัดการศึกษาด้านศิลปะศึกษานยุคแรกมีปรัชญาเป้าหมายลักษณะคล้ายปรัชญาสารัตถนิยม (essentialism) ที่เน้นการถ่ายทอดรูปแบบทางวัฒนธรรม (วิทย์ วิศทเวทย์. 2526 : 62 - 63) หลัง พ.ศ. 2493 ปรัชญาประสบการณ์นิยม (experimentalism) ของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey)

เข้ามาับทบพวในประเทศไทย (อารี โสตกพันธ์. 2520 : 77) ศิลปศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา ปี พ.ศ.2498 จึงเปลี่ยนแปลง ซึ่งเห็นได้ชัดเจนนในหลักสูตรประถมศึกษาปี 2503 และหลักสูตรในปี 2521 ที่ศิลปศึกษามีเป้าหมายกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะคล้ายปรัชญาพัฒนาการนิยม (progressive education)

โดยสรุป ศิลปศึกษามีความสำคัญต่อเด็กผู้เรียน ต่อสังคมประเทศชาติ ไม่ว่าจะจัดการศึกษาเน้นทักษะด้านศิลปะและความงามให้ผู้เรียนเกิดทักษะทางด้านศิลปะ หรือจัดการศึกษาด้านศิลปศึกษาเพื่อพัฒนาการรู้คิดในชีวิตของเด็กโดยมุ่งส่งเสริมคุณลักษณะนิสัยสำหรับผู้เรียน ต่างให้คุณประโยชน์สำหรับเด็กผู้เรียนและสังคม ฉะนั้น ศิลปศึกษาควรเน้นที่จุดด้อยมขึ้นอยู่กับการต้องการและความเหมาะสมกับสภาพสังคมในแต่ละยุคสมัยเป็นสำคัญ

ศิลปศึกษาระดับประถมศึกษายุคปัจจุบัน

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 กำหนดให้ศิลปศึกษาอยู่ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มนี้ประกอบด้วยประสบการณ์ด้านจริยศึกษา พลศึกษา ดนตรี นาฏศิลป์ กิจกรรมสร้างนิสัยและศิลปศึกษา เมื่อพิจารณาจากเอกสารหลักสูตรประถมศึกษาปีพุทธศักราช 2521 พบว่าศิลปศึกษาตามหลักสูตรนี้ ได้กำหนดจุดประสงค์เฉพาะเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 247 - 253)

จุดประสงค์เฉพาะ

1. ให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
2. ให้สนใจและแสดงออกตามความถนัดและความสามารถของตน
3. ให้มีจิตสำนึกในคุณค่าและประโยชน์ของศิลปะ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
4. ให้มีความสนุกสนานเพลิดเพลินและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
5. ให้รู้จักนำศิลปะมาประยุกต์ให้เกิดคุณค่าและรสนิยมที่ดี

เนื้อหาศิลปะศึกษา ชั้น ป. 1 - 2

1. การเขียนภาพและการระบายสี
 - 1.1 การลากเส้นอย่างง่าย ๆ
 - 1.2 การรู้จักการบังคับมือในการระบายสีให้เป็นไปตามรูปแบบที่คิดขึ้น
 - 1.3 การรู้จักบังคับมือในการระบายสีให้เป็นไปตามลีลาและจังหวะ
 - 1.4 การเขียนภาพและการระบายสีเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ จากประสบการณ์และนิทาน
2. การปั้น
 - 2.1 การปั้นรูปทรงแบบง่าย ๆ เช่น ผลไม้ คน สัตว์ สิ่งของ โดยใช้ดินเหนียว ดินน้ำมัน กระดาษ หรือวัสดุอื่นที่เปลี่ยนแปลงรูปทรงได้
 - 2.2 การสร้างรูปแบบอิสระ รูปแบบเรขาคณิตและรูปแบบธรรมชาติ
3. การพิมพ์

การพิมพ์โดยใช้วัสดุต่าง ๆ ในท้องถิ่นเป็นแม่พิมพ์
4. การจัดออกแบบและสร้างสรรค์จากวัสดุต่าง ๆ
 - 4.1 การพับ ตัด จิก วัสดุที่เป็นแผ่น เป็นรูปแบบสองมิติ หรือต่อก่อลง จัดกระป๋องทราย ฯลฯ
 - 4.2 การสร้างภาพปะจากภาพถ่าย หนังสือพิมพ์ เศษวัสดุ และวัสดุอื่น ๆ
 - 4.3 การสร้างเครื่องหมอน เครื่องแขวน และสิ่งเคลื่อนไหว
 - 4.4 การจัดออกแบบและสร้างสรรค์ เช่น จัดหิน จัดดอกไม้ จัดกระป๋องทราย

จุดประสงค์การเรียนรู้ ชั้น ป. 1 - 2

1. สนุกสนานเพลิดเพลินในการแสดงออกอย่างอิสระ
2. สังเกตสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติที่ใกล้ตัวแล้วนำมาเขียนภาพระบายสีได้
3. แสดงออกในรูปแบบที่ต้องการอย่างมั่นใจ

4. เขียนภาพและระบายสีตามเรื่องราว หรือนิทานได้
5. มีความเป็นระเบียบ รักสวย รักงามและรสนิยมที่ดี
6. จำแนกความแตกต่างระหว่างรูปทรงสองมิติและสามมิติได้

เนื้อหาศิลปะศึกษา ชั้น ป. 3 - 4

1. การเขียนภาพและการระบายสี
 - 1.1 การลากเส้นเป็นรูปแบบที่ยากขึ้น
 - 1.2 การเขียนภาพตามความเคลื่อนไหว ท่าทาง ลีลา ธรรมชาติและสิ่งต่าง ๆ
 - 1.3 การเขียนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปกับพื้น
 - 1.4 การเขียนภาพประกอบเรื่อง หรือภาพจากเหตุการณ์ในชุมชน
 - 1.5 การทดลองด้วยสีและเทคนิคต่าง ๆ
 - 1.6 ออกแบบเส้น รูปแบบ และสี
2. การปั้นและแกะสลัก
 - 2.1 การขึ้นรูป การปั้น การแกะสลัก ด้วยวัสดุต่าง ๆ
 - 2.2 การสร้างรูปแบบสามมิติ เช่น การปั้นกระดาษ พับกระดาษ งานโครงสร้าง การจัดกระบะทราย ฯลฯ
3. การพิมพ์

การพิมพ์ด้วยวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นและจากแม่พิมพ์
4. การออกแบบและสร้างสรรค์จากวัสดุต่าง ๆ
 - 4.1 การสร้างเครื่องหมอน เครื่องแขวน
 - 4.2 การสร้างภาพปะ ด้วยวัสดุจริงหรือภาพถ่าย กระดาษสี ฯลฯ
 - 4.3 การจัดออกแบบและสร้างสรรค์ เช่น จัดกระบะทราย จัดดอกไม้ ฯลฯ
5. การสาน

การสาน เย็บปักอย่างง่าย ๆ ด้วยวัสดุในท้องถิ่น ให้เป็นของใช้ของเล่น เครื่องประดับและเครื่องแต่งกาย ฯลฯ

จุดประสงค์การเรียนรู้ ชั้น ป. 3 - 4

1. สนุกสนานเพลิดเพลินในการแสดงออกอย่างอิสระ
2. สังเกตธรรมชาติและผลงานที่มนุษย์สร้างขึ้นแล้วนำมาเขียนเป็นภาพได้
3. แสดงออกตามรูปแบบที่ต้องการอย่างมั่นใจ
4. ชื่นชมและซาบซึ้งในผลงานศิลปะของตนและผู้อื่น
5. มีความเป็นระเบียบ รักสวยรักงาม และรสนิยมที่ดี
6. อธิบายลักษณะรูปทรงสองมิติ และสามมิติได้
7. นำวัสดุอ่อนต่าง ๆ มาแกะสลักในทางศิลปะได้
8. นำวัสดุในท้องถิ่นมาประกอบเป็นงานสาน เย็บ ปัก ตกอย่างง่าย ๆ ได้

เนื้อหาศิลปะศึกษา ชั้น ป. 5 - 6

1. การเขียนภาพและการระบายสี
 - 1.1 การลากเส้นเป็นรูปแบบไทย และสากล
 - 1.2 การลากเส้นด้วยวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ยากขึ้นโดยคำนึงถึงความกลมกลืนและตัดกัน
 - 1.3 การผสมกลมกลืนของรูปกับพื้น การผสมกลมกลืนของรูปร่างกับรูปทรง
 - 1.4 การทดลองด้วยสีและเทคนิคต่าง ๆ
 - 1.5 แสงสว่างและความแตกต่างของน้ำหนักอ่อนแก่ของสี
 - 1.6 ความสมดุลของการออกแบบ
 - 1.7 การถ่ายทอดเป็นภาพจากประสบการณ์และเรื่องราวต่าง ๆ ในชุมชน
 - 1.8 การนำเรื่องการเขียนภาพระบายสีไปสัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์อื่นและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. การปั้นและแกะสลัก
 - 2.1 การขึ้นรูป การปั้นแกะสลัก วัสดุในท้องถิ่นเป็นของเล่น ของใช้ต่าง ๆ ด้วยวิธีการที่เหมาะสม
 - 2.2 การหับวัสดุแผ่นเป็นรูปทรงต่าง ๆ
3. การพิมพ์

การพิมพ์ด้วยวัสดุต่าง ๆ ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นทำเป็นแม่พิมพ์ และออกแบบพิมพ์
4. การจัดออกแบบและสร้างสรรค์จากวัสดุต่าง ๆ
 - 4.1 การออกแบบด้วยเทคนิคต่าง ๆ
 - 4.2 งานโครงสร้าง การเคลื่อนไหว เช่น เครื่องหมุน เครื่องแขวน
5. การสานและงานฉักทอ

กิจกรรมเกี่ยวกับการสาน ฉักทอ เย็บปักอย่างง่าย ๆ ด้วยวัสดุในท้องถิ่นให้เป็นของเล่น ของใช้ เครื่องประดับและเครื่องแต่งกาย
6. การรู้คุณค่าทางศิลปะและความผสมกลมกลืนระหว่างศิลปะ
 - 6.1 การสะสมและจัดนิทรรศการ เช่น การรวบรวมผลงานของตนเอง เปลือกหอย ก้อนหิน ใบไม้ แมลง ฯลฯ
 - 6.2 การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เช่น การตั้งชื่อภาพ แล้วช่วยกันพิจารณาว่าชื่อนั้นจะสื่อความหมายเข้าใจหรือไม่ เป็นต้น
 - 6.3 การลากเส้น และใช้สีให้ประสานกลมกลืนกับจังหวะและดนตรี
 - 6.4 การจัดตกแต่งวัสดุสิ่งของให้เหมาะสมกับอาคารสถานที่ และกาลเทศะ

จุดประสงค์การเรียนรู้ ชั้น ป. 5 - 6

1. เขียนเส้นรูปแบบ สี ให้เกิดความสมดุลของภาพได้
2. มีความมั่นใจในการแสดงออก
3. นำศิลปะศึกษาไปใช้กับวิชาอื่น ๆ ได้

4. นำวัสดุต่าง ๆ มาแกะสลักในทางศิลปะได้
5. มีใจกว้าง ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ รับฟังความคิดเห็นและยอมรับการแสดงออกของผู้อื่น
6. อธิบายความสัมพันธ์ของงานศิลปะประเภทต่าง ๆ ได้

การสอนศิลปะศึกษา

การสอนหรือถ่ายทอดศิลปะสำหรับผู้เรียนนั้น ในอดีตเน้นครูเป็นผู้ถ่ายทอดให้ผู้เรียนเลียนแบบเพื่อสืบทอดรูปแบบทางวัฒนธรรม เมื่อการศึกษาไทยพัฒนามีการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน การเรียนการสอนศิลปะศึกษาในยุคแรก ๆ ก็ได้แตกต่างจากอดีตมากนัก คือยังเน้นการเลียนแบบอยู่เช่นเดิม จะเปลี่ยนแปลงเฉพาะจากรูปแบบศิลปะ วัฒนธรรมประเพณีไทยไปเป็นรูปแบบเหมือนจริง (realistic art) ตามวัฒนธรรมตะวันตกมากยิ่งขึ้น (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2527 : 81 - 84) กล่าวได้ว่าการศึกษานี้ยึดครูเป็นศูนย์กลางตามลักษณะปรัชญาสารัตถนิยม เมื่อปรัชญาการศึกษาพัฒนาการเข้ามามีบทบาท จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงการศึกษามายึดเด็กเป็นศูนย์กลาง การจัดการเรียนการสอนศิลปะศึกษาจึงมีลักษณะเน้นประสบการณ์และกระบวนการทำงานของเด็ก มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ กล่าวถึงบทบาทของครูผู้สอนศิลปะศึกษา ตามหลักปรัชญาพัฒนาการว่า ครูต้องสังเกตความพร้อมและพัฒนาด้านศิลปะของเด็ก เพื่อจัดวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก คอยให้กำลังใจเด็กในการแสดงออกอย่างอิสระ โดยไม่เข้าไปมีอิทธิพลต่อการทำงานหรือแก้ไขงานของเด็ก คอยเร้าให้เด็กอยากทำงาน ครูจะนำพูดอธิบายหรือให้ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทฤษฎีทางศิลปะแก่เด็ก เพราะเป็นการทำลายความคิดสร้างสรรค์ในเด็ก ด้านการประเมินผล ครูจะไม่มีการวัดผลประเมินผลการเรียน หรือติเตียนลงโทษเด็ก มีแต่ส่งเสริมหลังโดยให้กำลังใจ คำชมเชยสำหรับเด็กเมื่อเด็กทำงานศิลปะ (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. 2531 : 4 - 7) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะศึกษาดังที่กล่าวมาทั้งสองแบบไม่ว่าจะเป็นแบบยึดครูเป็นศูนย์กลางในอดีต หรือที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ต่างก็เน้นศิลปะปฏิบัติเป็นหลัก มิได้มีกิจกรรมที่เสริมประสบการณ์การเรียนรู้ในด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ สุนทรียศาสตร์และการวิจารณ์ศิลปะ

ปัจจุบันได้มีการสอนแทนหลักการเรียนการสอนศิลปศึกษาตามปรัชญาการเรียนรู้ กลุ่ม
 พัฒนาการ โดยเฉพาะที่ประเทศสหรัฐอเมริกา มะลิฉัตร เอื้ออานันท์ กล่าวถึงแนวคิดของนักการ
 ศึกษากลุ่มยี้ดหลักเกณฑ์ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนศิลปศึกษาแบบพัฒนาการในสหรัฐ
 อเมริกาหลายท่าน เป็นต้นว่า มานูเอล บาร์แคน (Manuel Borkan) เดบอราห์ เดอพอร์เตอร์
 (Deborah A. Deporter) โรเบิร์ต คาฟานาฮ์ (Robert D. Kavanaugh) และแอลเลียต
 ไอสเนอร์ (Elliot Eisner) ได้เสนอบทความเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษาว่า
 ควรเน้นประสบการณ์เสริมสร้างด้านการรู้คิด (cognitive) ซึ่งผู้เรียนจะได้จากการเรียนด้าน
 ประวัติศาสตร์ศิลปะและการวิจารณ์ศิลปะด้วย มิใช่เรียนเฉพาะศิลปะปฏิบัติเท่านั้น การเรียนการสอน
 ศิลปศึกษาควรมีการสอนหลักเกณฑ์ทฤษฎี เพื่อการพิจารณาวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์หรือตัดสินงานศิลปะ
 และต้องสนับสนุนให้ผู้เรียนค้นหาความหมายของศิลปะ ว่ามีความหมายต่อชีวิตตนอย่างไร ควร
 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจ็บปวดในด้านสุนทรียภาพนักการศึกษากลุ่มนี้เชื่อว่า การพัฒนาการด้าน
 การแสดงออกและความรู้ทางศิลปะของเด็กนั้นต้องได้รับการสอน ได้รับคำแนะนำจากครูหรือผู้ใหญ่
 ทั้งหมดมีผลวิจัยหลายเรื่องยืนยันสนับสนุน ไม่ว่าเรื่องทักษะทางศิลปะสามารถเรียนกันได้ มิใช่เป็น
 พรสวรรค์ดั้งเดิมเชื่อเก่าหรือความเจ็บปวดของเด็กต่อการสังเกตรับรู้รูปแบบขององค์ประกอบศิลปะ
 จะมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับประสบการณ์ด้านศิลปะและวัฒนธรรม อีกทั้งความรู้ในด้านประวัติศาสตร์
 ศิลปะเป็นสำคัญ แอลเลียต ไอสเนอร์ ได้เขียนบทความตรวจสอบความเชื่อเก่าที่กลุ่มพัฒนาการ
 เสนอแนะการจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา และได้เสนอแนวความคิดใหม่ว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษา
 ไม่ควรมีบทบาทเพียงผู้จ่ายวัสดุอุปกรณ์หรือกองเชียร์เท่านั้น เพื่อเข้าใจกับสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตต่อไป
 ศิลปศึกษาไม่ควรมุ่งเจาะด้านความคิดสร้างสรรค์เพียงประการเดียว ควรคำนึงถึงว่าศิลปศึกษามี
 หน้าที่ต่อสังคมด้วย ความสำคัญของการเรียนการสอนศิลปศึกษามีอยู่ที่กระบวนการทำงานเท่านั้น
 ผลงานก็มีความสำคัญเช่นกัน การประเมินผลงานศิลปะหรือดีเพื่อก่อประโยชน์ประโยชน์สำหรับผู้เรียนมาก
 กว่าทำให้แต่ลูกยอเพียงอย่างเดียว และประการสุดท้าย การจัดวัสดุอุปกรณ์ที่พร้อมเพื่อให้เด็ก
 รับรู้อย่างกว้างขวางตามความเชื่อของกลุ่มพัฒนาการนั้น เด็กเองสามารถรับรู้ได้อย่างผิวเผิน
 เพราะมีมากชนิดหรือโรงเรียนไม่สามารถจัดหาได้ สิ่งที่สำคัญคือการเรียนรู้และพัฒนาการด้านศิลปะ
 มิใช่เกิดจากการให้เด็กทำงานศิลปะปฏิบัติเท่านั้น ความรู้ศิลปะด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่วัสดุอุปกรณ์ก็มีคุณค่า

แก่เด็กเช่นกัน (มะลิจักร เอื้ออานันท์. 2531 : 8 - 16)

จะเห็นได้ว่าถ้าจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา ตามหลักการของกลุ่มยึดหลักเกณฑ์กิจกรรมที่เสริมประสบการณ์การเรียนรู้ด้านศิลปะนั้น ประกอบด้วยประสบการณ์ความรู้ ทั้งด้านศิลปะปฏิบัติ ประวัติศาสตร์ศิลปะ ศิลปะวิจารณ์และสุนทรียศาสตร์ ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มพัฒนาการที่เน้นเฉพาะศิลปะปฏิบัติ ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนั้น ครูผู้สอนควรมีความรู้ความสามารถทางด้านศิลปะมากยิ่งขึ้น

คุณลักษณะของครูผู้สอน

ครูผู้สอนมีบทบาทหน้าที่หลักประการหนึ่งคือ การจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ถ้าผู้สอนสามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนได้ดีและเหมาะสม ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายได้ดั่งใจ (วิชัย ดิสสระ. 2519 : 165) แต่การจัดการเรียนการสอนนั้น มิใช่ว่าใคร ๆ ก็สามารถจัดได้เพราะต้องใช้ความรู้ความสามารถเฉพาะทางหลายด้าน มาประยุกต์ผสมผสานกัน ดังนั้นสถาบันการศึกษาที่ผลิตครูผู้สอนทุกระดับ ในทุกสถาบัน จึงมีหลักสูตรการผลิตครูประกอบด้วยศาสตร์สองแขนงหลักคือศาสตร์ด้านการศึกษา เช่น วิชาหลักการศึกษ วิชาจิตวิทยาการศึกษา วิชาหลักการสอน การวัดผลประเมินผล และยังมีศาสตร์ด้านสาขาวิชาเอก วิชาโท อีกทั้งวิชาพื้นฐานต่าง ๆ (หลักสูตรกรมการฝึกหัดครู. 2530 ; หลักสูตรและคู่มือการศึกษาชั้นปริญญาตรี พ.ศ.2530 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2530) ผู้ที่จะเป็นครูต้องมีความรู้ความสามารถเพื่อความเหมาะสมกับวิชาชีพคือจัดกระบวนการเรียนการสอนได้ดี มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ออยมลิน ศิสพันธุ์. 2526)

มีนักการศึกษาหลายท่าน กล่าวถึงคุณลักษณะที่เหมาะสมของครูผู้สอน เป็นต้นว่า ก่อ สวัสดิทานิชย์ (2519 : 17) ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ (2524 : 40 - 43) เฉลียว บุริภักดี และคนอื่น ๆ (2520 : 368 - 369) และบาติस्ता (Batista. 1976 : 257) สรุปได้ว่า ครูผู้สอนต้องมีความรู้ด้านวิชาการที่แม่นยำและเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน มีความรู้ในวิธีประเมินจุดมุ่งหมายวิชาที่สอนอย่างเหมาะสม รู้จักใช้นวัตกรรมทางการศึกษา รู้จิตวิทยาการเรียนรู้ และมีความสามารถด้านการสอน อีกทั้งยังต้องมีคุณลักษณะนิสัยที่เหมาะสมเป็นแบบอย่างของผู้เรียน จากทัศนะ

เหล่านี้จะเห็นได้ว่าครูผู้สอนควรมีความรู้ในวิชาที่สอน มีความรู้ในด้านการศึกษามีความสามารถด้านการสอนและมีคุณลักษณะนิสัยที่ดี จึงจะถือว่าเป็นผู้มีคุณลักษณะที่เหมาะสม

คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา

คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ปัจจุบันถ้าพิจารณาจากภูมิหรือสาขาที่เรียนมา พบว่ามีสามกลุ่มด้วยกันคือ กลุ่มที่ได้ศึกษามาเฉพาะด้านศิลปะโดยตรงหรือกลุ่มที่ศึกษาเฉพาะด้านการศึกษ แต่ไม่ได้ศึกษาด้านศิลปะ และกลุ่มที่ศึกษาทั้งด้านศิลปะและด้านการศึกษา (เลิศอนันท์ภะ. 2523 : 51 - 52) จากการสำรวจถึงสภาพที่เป็นจริงที่นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร ได้สำรวจในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ปี พ.ศ. 2515 - 2525 พบว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนมากเป็นครูประจำชั้น ที่ไม่มีความรู้พิเศษทางด้านศิลปะ มีครูกว่าครึ่งสอนศิลปศึกษาโดยไม่มีความรู้ด้านศิลปะเลย (นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร. 2525 : 80 - 81) เมื่อเป็นเช่นนี้คุณลักษณะพื้นฐานของครูผู้สอนตามทัศนะของนักการศึกษาที่เห็นว่าครูผู้สอนต้องมีความรู้ด้านวิชาการในวิชาที่สอนเป็นอย่างดีนั้น ส่วนมากจะไม่มีอยู่ในตัวครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา

เมื่อพิจารณาจากทัศนะของนักการศึกษา เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษา ไม่ว่าอารี สุทธิพันธุ์ (2527 : 148) วิรุณ ตั้งเจริญ (2527 : 69 - 70) กำจร สุนพงษ์ศรี (2530 : 19) ได้ให้ความคิดเห็นพอสรุปได้ว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาควรมีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถและความคิดในเชิงศิลปะอย่างเข้มข้น เพื่อหลีกเลี่ยงการเป็นนักจួយโอกาสประจำชั่วโมง คือมีความรู้ ความสามารถในด้านศิลปะเป็นอย่างดี นอกจากนี้ควรมีความรู้ความเข้าใจในจิตวิทยาปรัชญาอุดมการณ์ทางการศึกษาจนมีผลสู่การปฏิบัติงานในกระบวนการทางการศึกษา คือมีความรู้ความสามารถทางด้านการศึกษากลัสูตร วิธีสอนการวัดผลเพื่อประโยชน์ไปสู่ระบบการศึกษา อีกทั้งยังต้องมีจริยธรรม คุณลักษณะนิสัยที่ดีเหมาะสมกับวิชาชีพอีกด้วย กล่าวคือ ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ควรมีคุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถทั้งทางด้านศิลปะและด้านการศึกษา

คุณลักษณะด้านความรู้ของครูผู้สอนศิลปศึกษา

ถ่อ. สวัสดิ์พานิชย์ (2519 : 9 - 10) กล่าวไว้ในเรื่อง ครูกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาว่า จากความคิดเห็นของนักการศึกษาและผลการวิจัย ทำให้เป็นที่ยอมรับว่า ครูต้องเป็นผู้มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน รู้จักใช้ขั้นตอนวิธีการทางการศึกษา หรือที่ ส่ำอาจ พ่วงบุตร (2525 : 2) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูผู้สอนพลศึกษาในด้านความรู้ว่า ครูพลศึกษาต้องมีความรู้ในเรื่องพลศึกษาตามหลักสูตรโดยละเอียด รวมทั้งส่วนประกอบอย่างอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่นหลักสูตรการวัดผลประเมินผลวิชาพลศึกษา ทำความเข้าใจกับแผนการสอนและสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ อย่างแตกฉาน จากทัศนะเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าในด้านความรู้ครูผู้สอนควรมีความรู้ในวิชาที่สอน มีความรู้ทางการศึกษา หลักสูตรการสอนการวัดผลประเมินผลเป็นอย่างดี

นักการศึกษาด้านศิลปะหลายท่าน เช่น อารี สุทธิพันธุ์ (2527 : 23 - 28) วิรุณ ตั้งเจริญ (2527 : 69 - 70) เดชา นุชดอนไผ่ (2527 : 42 - 43) ชลอ พงษ์สามารถ (2526 : 1) พิระพงษ์ กุสพิศาล (2529 : 157 - 159) ดำรง วงศ์อุปราช (2525 : 13 - 14) และ เลิศ อานันท์ (2523 : 101 - 102) ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาไว้ว่า ครูผู้สอนควรมีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ ความรู้ในทฤษฎีความงาม การวิจารณ์งานศิลปะของเด็กนักเรียนต่าง ๆ ซึ่งความรู้เหล่านี้เป็นความรู้ในวิชาที่สอนนอกจากนี้ ยังต้องมีความรู้ในวิชาทางการศึกษา คือปรัชญาอุดมการณ์ทางการศึกษา จิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาเกี่ยวกับเด็ก มีความรู้ในวิธีสอน หากิจกรรมใหม่ ๆ โดยอาศัยความรู้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาปรับปรุงการเรียนการสอน อีกทั้งมีความรู้หลักการวัดผลประเมินผลด้านศิลปะและควรนำความรู้เหล่านี้มาใช้ในการเรียนการสอนศิลปศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษา

คุณลักษณะหรือคุณสมบัติของครูผู้สอนศิลปศึกษานี้ มีผู้ศึกษาวิจัยคือ วินัย โสมติ ได้ศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา : กรณีศึกษาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปี พ.ศ. 2529 พบว่า คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาที่มีความสำคัญมาก คือ สามารถอธิบายโครงสร้างของหลักสูตรแก่นิสิตได้ชี้แจงแผนการเรียนและแผนการฝึกปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนได้บอกวัตถุประสงค์ของการเรียนการปฏิบัติงานแก่นิสิตก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงานนำความรู้ในวิชาการต่าง ๆ ประกอบการสอนได้อย่างกว้างขวาง เสนอแนะวิธีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมแก่นิสิตได้ เข้าสอนตรงเวลา อธิบายและแนะนำการทำโครงการสอน บันทึกการสอนได้อย่างชัดเจน เสนอบทบาทด้านศิลปศึกษาแก่ชุมชนโดยใช้สื่อมวลชนได้ (วินัย โสมติ. 2529) หรือที่ มงคล แก้วพวงงาม ศึกษาเรื่อง คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ในวิทยาลัยครูทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาและครูประจำการมีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณสมบัติด้านการสอนมีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง ด้านวิชาการเป็นอันดับสอง (มงคล แก้วพวงงาม. 2528 : 86) นอกจากนี้ไพโรจน์ รุจิระวิจิตร ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาความรู้และเจตคติต่อศิลปศึกษาของครูผู้สอนศิลปศึกษา ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมามีความรู้เกี่ยวกับศิลปศึกษาอยู่ในเกณฑ์พอใจ และครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาที่เป็นครูพิเศษจะมีความรู้ดีกว่าครูประจำชั้น/สำหรับทัศนะของผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์มีความเห็นว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมามีความรู้ความสามารถอยู่ในเกณฑ์มากในเรื่องเทคนิคการสอน การใช้สื่อการสอน การประเมินผล ส่วนด้านการสนับสนุนกิจกรรมพิเศษทางด้านศิลปะอยู่ในเกณฑ์น้อย (ไพโรจน์ รุจิระวิจิตร. 2528 : 80 - 81)

ข้อสรุปจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ต้องการที่จะทราบถึง คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ และจากการศึกษาเอกสารหรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบประเด็นต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

1. คำว่า "ศิลปศึกษา" ตามหลักสูตรระดับประถมศึกษามีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และจากทัศนะของนักการศึกษา ก็พบว่า "ศิลปศึกษา" มีความหมายในสองลักษณะที่แตกต่างกันคือ ลักษณะแรกหมายถึง หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถ เป็นครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ฉะนั้นหลักสูตรนี้ประกอบด้วยศาสตร์ด้านศิลปะและศาสตร์ด้านการศึกษา เป็นหลักใหญ่; อีกลักษณะหนึ่งศิลปศึกษาหมายถึง เนื้อหาวิชา กิจกรรม มวลประสบการณ์ด้านศิลปะที่ หลักสูตรกำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน จะเป็นการศึกษาระดับใดก็ตาม เพื่อ ความชัดเจนสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงระบุว่า "ศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา" ซึ่งหมายถึง การจัดมวลประสบการณ์ด้านเนื้อหาวิชา กิจกรรมเกี่ยวกับศิลปะตามที่หลักสูตรประถมศึกษากำหนด ให้สำหรับผู้เรียน เพื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนด)

2. ประโยชน์และความสำคัญของศิลปศึกษา จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือทัศนะของ นักการศึกษา มีความสอดคล้องกันว่า ศิลปศึกษาให้คุณประโยชน์สำหรับผู้เรียนและสังคม คือช่วยพัฒนา ความฉลาดการรู้คิด ทักษะทางด้านศิลปะ ความงาม รสนิยม ทักษะคิด ค่านิยม พัฒนาจิตใจ คุณลักษณะนิสัยที่ดี แต่จุดเน้นในแต่ละหลักสูตรแตกต่างกัน บางหลักสูตรเน้นทักษะ ด้านศิลปะและ ความงาม (artistic maturity) บางหลักสูตรเน้นความรู้ การรู้คิด (cognitive maturity) พัฒนาคุณลักษณะนิสัยเพื่อประโยชน์ในชีวิตของผู้เรียน

3. การเรียนการสอนศิลปศึกษามีแนวคิดที่แตกต่างกัน จากการศึกษาเอกสารการถ่ายทอด ศิลปะตามความเชื่อกลุ่มพัฒนาการนิยม เน้นประสบการณ์กระบวนการทำงานของเด็กอย่างอิสระ โดยครูไม่เข้าไปมีบทบาทในผลงานศิลปะไม่วิพากษ์วิจารณ์หรือประเมินคุณค่างานของเด็กไม่มีการ ถ่ายทอดหลักเกณฑ์ทางศิลปะ เน้นประสบการณ์ด้านศิลปะปฏิบัติมากกว่าด้านอื่น ๆ สำหรับกลุ่มยึดหลัก เกณฑ์เห็นว่า ควรเน้นประสบการณ์ในหลาย ๆ ด้านเช่น ศิลปะปฏิบัติการวิพากษ์วิจารณ์ศิลปะ การ รับรู้อย่างเฉียบไวด้านองค์ประกอบศิลปะและสุนทรียอีกทั้งประวัติศาสตร์ศิลปะ ซึ่งประสบการณ์ เหล่านี้จะต้องฝึกให้เด็ก โดยครูเป็นผู้คอยช่วยให้หลักเกณฑ์ ให้คำแนะนำ เพื่อเด็กจะได้รับรู้มี ประสบการณ์อย่างมีสติปัญญาและมีประสิทธิภาพ แนวคิดที่แตกต่างกันทั้งสองแนวทางนี้ ในแต่ละแนว จะส่งผลไปสู่บทบาทและคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาที่เหมาะสมแตกต่างกันไปด้วย

4. คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา จากผลการวิจัยหรือทัศนะของ นักการศึกษา มีความสอดคล้องตรงกันในเรื่องคุณลักษณะของครูผู้สอนว่า ครูผู้สอนต้องมีความรู้ใน เนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี และต้องมีความสามารถด้านการสอน เมื่อศึกษาจากทัศนะของนักการ ศึกษาด้านศิลปศึกษา พบว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาควรมีความรู้ในเนื้อหาวิชาศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นประวัติศาสตร์ศิลปะทฤษฎีความงาม ทฤษฎีการวิจารณ์งานศิลปะ ปรัชญาศิลปะและมีความรู้ในเทคนิคทาง ศิลปปฏิบัติเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังต้องมีความรู้ในวิชาการศึกษา คือปรัชญาการศึกษาจิตวิทยาการ ศึกษา หลักการศึกษา หลักสูตรวิธีสอน หลักการวัดผลประเมินผล ด้านความสามารถครูผู้สอนศิลปศึกษา ศึกษาควรมีความสามารถด้านการสอน การอธิบาย การวัดผลประเมินผลทางศิลปะ การวิพากษ์ วิจัยงานศิลปะของเด็ก และสามารถทำงานศิลปะด้วยเทคนิคที่เหมาะสม

กล่าวโดยสรุปครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาที่ดีและเหมาะสม ควรเป็นผู้ที่มี คุณลักษณะด้านความรู้ทั้งในวิชาศิลปะและวิชาชีพครู

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาในระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยลำดับขั้นตอนการดำเนินการศึกษาค้นคว่าดังต่อไปนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษา วิธีสุ่มตัวอย่างใช้แบบหลายขั้นตอน ซึ่งมีกระบวนการขั้นตอนดังนี้

1.1 สุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยแบ่งโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ 749 โรงเรียน ออกเป็นสามกลุ่มตามลักษณะขนาดของโรงเรียนคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้ใช้เกณฑ์ของสำนักงานการประถมศึกษา มีจำนวนโรงเรียนในแต่ละกลุ่ม ดังที่แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนนักเรียนและโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตจังหวัดสุรินทร์ แบ่งตาม ลักษณะขนาดของโรงเรียน

ลักษณะขนาดของโรงเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนโรงเรียนในแต่ละกลุ่ม
โรงเรียนลักษณะขนาดใหญ่	301 คนขึ้นไป	229 โรงเรียน
โรงเรียนลักษณะขนาดกลาง	121-300 คน	414 โรงเรียน
โรงเรียนลักษณะขนาดเล็ก	1-120 คน	106 โรงเรียน
รวมจำนวนโรงเรียนทั้งหมด		749 โรงเรียน

ที่มา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2531

จำนวนโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็กนี้ ผู้วิจัยกำหนดอัตราส่วน (10:1) เป็นอัตราส่วนระหว่างโรงเรียนที่เป็นประชากรทั้งหมดต่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละขนาด ฉะนั้นจะมีโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนใหญ่ 22 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 41 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 10 โรงเรียน หากรายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับฉลากจะได้รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 73 โรงเรียน ซึ่งรายชื่อโรงเรียนทั้ง 73 โรงเรียนจะระบุไว้ในภาคผนวก ง.

1.2 กลุ่มตัวอย่างหน่วยเป็นโรงเรียนทั้ง 73 โรงเรียนนี้ กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน ศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษาทุกระดับชั้นเรียน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นเรียนละ 1 คน กรณีที่โรงเรียนมีครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในแต่ละระดับชั้นเรียนมากกว่า 1 คน ผู้วิจัยจะใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลาก เพื่อให้ได้ครูผู้สอนศิลปศึกษา เพียง 1 คน ในแต่ละระดับชั้นเรียน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 438 คน ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ แยกตามระดับชั้นเรียนและลักษณะขนาดของโรงเรียน

ระดับชั้น ประถมศึกษา ปีที่	ลักษณะขนาดของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง			รวมกลุ่ม ตัวอย่าง
	ขนาดใหญ่ 22 โรง มีกลุ่มตัวอย่าง	ขนาดกลาง 41 โรง มีกลุ่มตัวอย่าง	ขนาดเล็ก 10 โรง มีกลุ่มตัวอย่าง	
1	22 คน	41 คน	10 คน	73 คน
2	22 คน	41 คน	10 คน	73 คน
3	22 คน	41 คน	10 คน	73 คน
4	22 คน	41 คน	10 คน	73 คน
5	22 คน	41 คน	10 คน	73 คน
6	22 คน	41 คน	10 คน	73 คน
รวมกลุ่มตัวอย่าง	132 คน	246 คน	60 คน	438 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีลำดับการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาด้านความรู้ในวิชาศิลปะและวิชาชีพครู อีกทั้งศึกษาหลักสูตรระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เกี่ยวกับเนื้อหากิจกรรมการสอนศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6

2. กำหนดประเด็นหลักตามนิยามศัพท์เฉพาะของการศึกษาวิจัย ได้คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาด้านความรู้ในวิชาศิลปะ 8 ด้าน และความรู้ในวิชาชีพครู 5 ด้าน

3. เขียนข้อคำถาม (statement) ให้สอดคล้องกับประเด็นหลักที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ในวิชาศิลปะและข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ในวิชาชีพครูในแต่ละด้านดังนี้

3.1 ความรู้ในวิชาศิลปะด้านความรู้เกี่ยวกับหลักการออกแบบมีข้อคำถาม 5 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับส่วนประกอบของการออกแบบมีข้อคำถาม 5 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีสีของช่างเขียนมีข้อคำถาม 5 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้สี มีข้อคำถาม 4 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการเขียนภาพระบายสี มีข้อคำถาม 4 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการปั้นและแกะสลัก มีข้อคำถาม 4 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการพิมพ์ มีข้อคำถาม 5 ข้อและความรู้เกี่ยวกับกระบวนการสร้างผลงานศิลปะแบบต่าง ๆ มีข้อคำถาม 5 ข้อ รวมความรู้ในวิชาศิลปะ มีข้อคำถาม 37 ข้อ

3.2 ความรู้ในวิชาชีพครูด้านที่เกี่ยวกับหลักสูตรระดับประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 มีข้อคำถาม 5 ข้อ ความรู้เรื่องหลักสูตรระดับประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ที่เกี่ยวกับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีข้อคำถาม 5 ข้อ ความรู้ความสามารถด้านการสอน มีข้อคำถาม 8 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับหลักการทางจิตวิทยาการศึกษา มีข้อคำถาม 6 ข้อ และความรู้ที่เกี่ยวกับหลักการวัดผล มีข้อคำถาม 8 ข้อ รวมความรู้ในวิชาชีพครู มีข้อคำถาม 32 ข้อ

4. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา แบ่ง

ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป คือข้อมูลจำนวนนักเรียนมีการศึกษา 2531 ในโรงเรียนที่ผู้ตอบปฏิบัติราชการอยู่ และข้อมูลที่ทำให้ทราบว่าผู้ตอบสอนศิลปศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาใด (ดังปรากฏในภาคผนวก ข หน้า 86) ข้อมูลส่วนนี้นำมาใช้ตรวจสอบกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ทั้งนี้โดยนำข้อคำถามที่เขียนไว้ในขั้นตอนที่ 3 มาสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เกี่ยวกับความรู้ในวิชาศิลปะมี 8 ด้าน 37 ข้อคำถาม และส่วนที่เกี่ยวกับความรู้ในวิชาชีพครูมี 5 ด้าน 32 ข้อคำถาม ดังตัวอย่าง

ก. คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะ

ข้อที่	คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา	5	4	3	2	1
(0)	รู้หลักการวิจารณ์ผลงานศิลปะของนักเรียน					

ข. คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครู

ข้อที่	คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา	5	4	3	2	1
(0)	รู้หลักการวัดผล.....					

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้เป็นตัวเลข 5, 4, 3, 2 และ 1 ตัวเลขเหล่านี้ได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้แสดงความคิดเห็นประเมินความรู้ความสามารถของตนเองในความหมายที่กำหนดไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง คุณลักษณะข้อนี้ผู้ตอบมีความรู้ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง คุณลักษณะข้อนี้ผู้ตอบมีความรู้ในระดับมาก
- 3 หมายถึง คุณลักษณะข้อนี้ผู้ตอบมีความรู้ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง คุณลักษณะข้อนี้ผู้ตอบมีความรู้ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง คุณลักษณะข้อนี้ผู้ตอบมีความรู้ในระดับน้อยที่สุด

5. นำแบบสอบถามนี้ไปหาความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง คือให้ผู้เชี่ยวชาญด้าน

ศิลปศึกษา 7 ท่านเป็นผู้ตรวจสอบแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยพิจารณาว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ครอบคลุมสิ่งที่ศึกษาและถูกต้องตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้ในการศึกษาวิจัยหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้ผู้ศึกษาวิจัยใช้เกณฑ์การคัดเลือกแบบสอบถามโดยถือเอาความสอดคล้องที่ได้จากทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ 5 ใน 7 คนเป็นเกณฑ์การตัดสินใจเลือกแบบสอบถามที่นำไปใช้ ผลจากการนำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรงนี้ปรากฏว่าได้แบบสอบถามที่เกี่ยวกับความรู้ในวิชาศิลปะ 31 ข้อ และความรู้ในวิชาชีพครู 31 ข้อ

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาความเที่ยงตรงนี้ไปทดลองใช้ (try out) กับครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน ทั้ง 60 คนนี้เป็นครูมีวุฒิตำดับศิลปศึกษา 30 คน และครูที่ไม่มีวุฒิตำดับศิลปศึกษา 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือในด้านต่าง ๆ ดังนี้

6.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ความแตกต่างของค่าคะแนนระหว่างกลุ่มที่ได้คะแนนสูงกับกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำด้วยเทคนิค 25% ได้กลุ่มที่มีคะแนนสูง 15 คน และกลุ่มที่มีคะแนนต่ำ 15 คน ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มที่มีคะแนนสูง 15 คนและกลุ่มต่ำ 15 คน หาค่าอัตราส่วนวิกฤต t พิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า t ตั้งแต่ 2.75 ขึ้นไป โดยถือเอาค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นเกณฑ์ ได้แบบสอบถามความรู้ในวิชาศิลปะ 30 ข้อใน 8 ด้าน และความรู้ในวิชาชีพครู 30 ข้อ ใน 5 ด้าน แบบสอบถามที่นำมาใช้มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.59 ถึง 9.76

6.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

การเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลผู้ศึกษาวิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยครูสุรินทร์ไปขอความร่วมมือกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล และถือหนังสือแนะนำตัวจากวิทยาลัยครูสุรินทร์ เดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองตามโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม พุทธศักราช 2532 จึงได้ข้อมูลครบ 438 ฉบับ จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ 438 คน ใน 73 โรงเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS* (Statistical Package for the Social Science Version' x) คำนวณหาค่าสถิติต่อไปนี้ (บุญเรียง ขจรศิลป์. 2531 : 63 - 77, 214 - 227, 228 - 247)

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีของครอนบาช (Cronbach) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient)
3. ค่าสถิติ t (t - test) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ .

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกและสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

S.D แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาใน จังหวัดสุรินทร์นั้น เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะด้านความรู้ 2 ด้านใหญ่ ๆ ดังนี้

1.1 ความรู้ในวิชาศิลปะมี 8 ด้านคือ ความรู้เกี่ยวกับหลักออกแบบมีข้อคำถาม 5 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับส่วนประกอบของการออกแบบมีข้อคำถาม 5 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีสีของช่างเขียนมีข้อคำถาม 3 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้สีมีคำถาม 4 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการเขียนภาพระบายสีมีข้อคำถาม 4 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการปั้นและแกะสลักมีข้อคำถาม 2 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการพิมพ์มีข้อคำถาม 3 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการสร้างผลงานศิลปะแบบต่าง ๆ มีข้อคำถาม 4 ข้อ รวมแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะ จะมี 8 ด้าน 30 ข้อคำถาม ดังปรากฏอยู่ในภาคผนวก ข.

1.2 ความรู้ในวิชาชีพครูมี 5 ด้าน คือความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีข้อคำถาม 5 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรระดับประถมศึกษา พุทธศักราช

2521 ที่เกี่ยวกับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยมีข้อคำถาม 4 ข้อ ความรู้ความสามารถด้านการสนมข้อคำถาม 8 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับหลักการทางจิตวิทยาการศึกษามีข้อคำถาม 5 ข้อ และความรู้เกี่ยวกับหลักการวัดผลมีข้อคำถาม 8 ข้อ ดังปรากฏอยู่ในภาคผนวก ข.

2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ เป็นตัวเลข 5, 4, 3, 2 และ 1 ตัวเลขเหล่านี้ได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้แสดงความคิดเห็นประเมินความรู้ความสามารถของตนเองในความหมายที่กำหนดไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง คุณลักษณะข้อนี้ผู้ตอบมีความรู้สูงสุดในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง คุณลักษณะข้อนี้ผู้ตอบมีความรู้สูงสุดในระดับมาก
- 3 หมายถึง คุณลักษณะข้อนี้ผู้ตอบมีความรู้สูงสุดในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง คุณลักษณะข้อนี้ผู้ตอบมีความรู้สูงสุดในระดับน้อย
- 1 หมายถึง คุณลักษณะข้อนี้ผู้ตอบมีความรู้สูงสุดในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาวิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการแสดงความคิดเห็น ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์จำนวน 438 คน ซึ่งได้ประเมินคุณลักษณะด้านความรู้ของตนเอง คะแนนเฉลี่ยที่ได้มานี้วิเคราะห์ประเมินโดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาตามแนวคิดของเบสท์ (Best. 1963 : 158 - 159) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	3.66 - 5.00	หมายถึง	คุณลักษณะด้านนี้ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา
อยู่มาก
คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	2.33 - 3.65	หมายถึง	คุณลักษณะด้านนี้ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา
ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	1.00 - 2.32	หมายถึง	คุณลักษณะด้านนี้ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา
อยู่น้อย

4. ลำดับขั้นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอตามลำดับดังนี้

4.1 วิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ ด้านความรู้ในวิชาศิลปะและความรู้ในวิชาชีพครูที่ได้จากการตอบแบบสอบถามประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูสอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ทั้งนี้นำเสนอในลักษณะตารางโดยแสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ในแต่ละด้านพร้อมจัดอันดับความมากน้อยของค่าคะแนนเฉลี่ย

4.2 วิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาด้านความรู้ในวิชาศิลปะทั้ง 8 ด้าน ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามประเมินตนเองของครูผู้สอนศิลปศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จะนำเสนอในลักษณะตาราง โดยแสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละด้าน พร้อมจัดอันดับความมากน้อยของค่าคะแนนเฉลี่ย

4.3 วิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาด้านความรู้วิชาศิลปะในรายละเอียดที่เป็นข้อคำถามในแต่ละด้านทั้ง 8 ด้าน ที่ได้จากการประเมินตนเองของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้จะนำเสนอในลักษณะตารางมีทั้งหมด 8 ตาราง โดยแสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อคำถาม พร้อมจัดอันดับความมากน้อยของค่าคะแนนเฉลี่ย

4.4 วิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาด้านความรู้ในวิชาชีพครูทั้ง 5 ด้าน ที่ได้จากการประเมินตนเองของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยนำเสนอในลักษณะตารางแสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละด้าน พร้อมจัดอันดับความมากน้อยของค่าคะแนนเฉลี่ย

4.5 วิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาด้านความรู้วิชาชีพครูในรายละเอียดที่เป็นข้อคำถามในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน ซึ่งได้จากการประเมินตนเองของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้จะนำเสนอในลักษณะตารางมีทั้งหมด 5 ตาราง แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อคำถาม พร้อมจัดอันดับความมากน้อยของค่าคะแนนเฉลี่ย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. จากแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาด้านความรู้ในวิชาศิลปะและวิชาชีพครู การตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน ซึ่งเป็นครูผู้สอนศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีคะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 คะแนนเฉลี่ยในเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะและวิชาชีพครู ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถาม ของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน

ด้านที่	คุณลักษณะด้านความรู้ของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์	$\bar{X}$	S.D	อันดับ
1	คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะ	2.4606	1.2257	2
2	คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครู	3.1740	1.1351	1

จากตาราง 3 แสดงว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามประเมินตนเองในเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาว่า มีความรู้ในวิชาศิลปะและความรู้ในวิชาชีพครูอยู่ในระดับปานกลาง ($2.33 \leq \bar{X} \leq 3.65$)

คุณลักษณะด้านความรู้ของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ เมื่อนำมาจัดอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ปรากฏว่าความรู้ในวิชาชีพครูมีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.1740$) รองลงมาคือความรู้ในวิชาศิลปะ ($\bar{X} = 2.4606$)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก็พบว่า มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง (1.1351 - 1.2257) แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นประเมินตนเองในเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชา ศิลปะและวิชาชีพครูนี้แตกต่างกัน

2. จากแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในด้านความรู้วิชา ศิลปะทั้ง 8 ด้าน ซึ่งประกอบความรู้เกี่ยวกับหลักการออกแบบ ความรู้เกี่ยวกับส่วนประกอบของการ ออกแบบ ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีสีของช่างเขียน ความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้สี ความรู้เกี่ยวกับเทคนิค กระบวนการเขียนภาพระบายสี ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการปั้นและแกะสลัก ความรู้เกี่ยวกับ เทคนิคกระบวนการพิมพ์ และความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ นั้น จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน ซึ่งเป็นครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับ ประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ มีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 คะแนนเฉลี่ยในเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพทั้ง 8 ด้าน ซึ่งได้จากการ
ตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน

ด้านที่	คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพ	$\bar{X}$	S.D	อันดับ
1	ความรู้เกี่ยวกับหลักการออกแบบ	2.4424	1.2489	5
2	ความรู้เกี่ยวกับส่วนประกอบของการออกแบบ	2.5438	1.2063	4
3	ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีสีของช่างเขียน	2.5882	1.2472	3
4	ความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้สี	2.6242	1.2340	2
5	ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการเขียนภาพระบายสี	2.0827	1.1400	8
6	ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการปั้นและแกะสลัก	2.3881	1.1694	6
7	ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการพิมพ์	2.7602	1.2501	1
8	ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการสร้างผลงาน ศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ	2.3276	1.1728	7

จากตาราง 4 แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็น
กลุ่มตัวอย่าง ประเมินตนเองในเรื่องความรู้วิชาชีพว่ามีความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการเขียนภาพ
ระบายสี และเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้านวิธีการต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อย
($\bar{X} = 2.32$) ส่วนความรู้ในวิชาชีพอีก 6 ด้านคือ ความรู้เกี่ยวกับหลักการออกแบบ ความรู้
เกี่ยวกับส่วนประกอบของการออกแบบ ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีสีของช่างเขียน ความรู้เกี่ยวกับหลัก
การใช้สี ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการปั้นและแกะสลักและความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการ
พิมพ์นั้น มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ($2.33 \leq \bar{X} \leq 3.65$)

คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะทั้ง 8 ด้านนี้เมื่อนำมาจัดอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษาปรากฏว่า ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการพิมพ์มีค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้สี ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีสีของช่างเขียน ความรู้เกี่ยวกับส่วนประกอบของการออกแบบ ความรู้เกี่ยวกับหลักการออกแบบ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการปั้นและแกะสลัก ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ และความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการเขียนภาพระบายสีตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก็พบว่ามีความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง (1.1728 - 1.2501) แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นประเมินตนเองในเรื่องความรู้ในวิชาศิลปะทั้ง 8 ด้านนี้แตกต่างกัน

2. จากแบบสอบถามคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะทั้ง 8 ด้าน เมื่อพิจารณารายละเอียดที่เป็นข้อคำถามในแต่ละด้าน พบว่าตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คนซึ่งเป็นครูผู้สอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ที่ได้ตอบแบบสอบถามนั้นปรากฏผลดังนี้

2.1 คะแนนเฉลี่ยรายข้อที่ได้จากแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษาในด้านความรู้วิชาศิลปะในเนื้อหาที่เกี่ยวกับหลักการออกแบบ ซึ่งประกอบด้วยความรู้เรื่องการออกแบบให้มีเอกภาพการออกแบบให้มีความสมดุล การออกแบบให้มีจุดสนใจการออกแบบให้เกิดความแตกต่างและการจัดสัดส่วนช่องไฟในงานออกแบบนั้น จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน มีคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อคำถามดังปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 คะแนนเฉลี่ยรายข้อ เรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพที่เกี่ยวกับหลักการออกแบบ ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 438 คน

ข้อที่	ความรู้เกี่ยวกับหลักการออกแบบ	$\bar{X}$	S.D	อันดับ
1	การออกแบบให้มีเอกภาพ	2.2442	1.1555	5
2	การออกแบบให้มีความสมดุล	2.6324	1.2585	1
3	การออกแบบให้มีจุดสนใจ	2.5114	1.2851	2
4	การออกแบบให้เกิดความแตกต่าง	2.4063	1.2327	4
5	การจัดสัดส่วนช่องไฟในงานออกแบบ	2.4178	1.2754	3

จากตาราง 5 แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประเมินตนเองในเรื่องความรู้ที่เกี่ยวกับหลักการออกแบบว่า มีความรู้เรื่องการออกแบบให้มีเอกภาพอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} \leq 2.32$) แต่ความรู้เรื่องการออกแบบให้มีความสมดุล การออกแบบให้มีจุดสนใจ การออกแบบให้เกิดความแตกต่าง และการจัดสัดส่วนช่องไฟในงานออกแบบนั้น มีความรู้อยู่ระดับปานกลาง ($2.33 \leq \bar{X} \leq 3.65$)

คุณลักษณะด้านความรู้วิชาชีพที่เกี่ยวกับหลักการออกแบบนี้ จากผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อนำมาจัดอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยปรากฏว่า ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบให้มีความสมดุลมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับมากที่สุด ($\bar{X} = 2.6324$) รองลงมาคือความรู้เกี่ยวกับการออกแบบให้มีจุดสนใจ การจัดสัดส่วนช่องไฟในงานออกแบบ การออกแบบให้เกิดความแตกต่าง และการออกแบบให้มีเอกภาพตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณาจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก็พบว่า มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง (1.1555 - 1.2851) แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นประเมินตนเองในเรื่องความรู้เกี่ยวกับหลักการออกแบบนั้นแตกต่างกัน

2.2 คะแนนเฉลี่ยรายข้อที่ได้จากแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในด้านความรู้วิชาศิลปะในเนื้อหาที่เกี่ยวกับส่วนประกอบของการออกแบบ ซึ่งประกอบด้วยความรู้เรื่องการใช้เส้นชนิดต่าง ๆ ในการออกแบบ อิทธิพลของเส้นที่มีผลต่อความรู้สึกของมนุษย์เมื่อได้รับรู้ อิทธิพลของสีแต่ละสีที่มีผลต่อความรู้สึกของมนุษย์เมื่อได้รับรู้ การใช้รูปร่างรูปทรงแบบต่าง ๆ ในงานออกแบบและอิทธิพลของรูปร่างรูปทรงแบบต่าง ๆ ที่มีผลต่อความรู้สึกของมนุษย์เมื่อได้รับรู้ จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน มีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละข้อคำถามดังปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 คะแนนเฉลี่ยรายข้อเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพที่เกี่ยวกับส่วนประกอบของการออกแบบ ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน

ข้อที่	ความรู้เกี่ยวกับส่วนประกอบของการออกแบบ	$\bar{X}$	S.D	อันดับ
1	การใช้เส้นชนิดต่าง ๆ ในการออกแบบ	2.6141	1.2217	1
2	อิทธิพลของเส้นที่มีผลต่อความรู้สึกของมนุษย์เมื่อได้รับรู้	2.5547	1.2388	3
3	อิทธิพลของสีแต่ละสี ที่มีผลต่อความรู้สึกของมนุษย์เมื่อได้รับรู้	2.5799	1.1717	2
4	การใช้รูปร่าง รูปทรงแบบต่าง ๆ ในงานออกแบบ	2.5136	1.1717	4
5	อิทธิพลของรูปร่าง รูปทรงแบบต่าง ๆ ที่มีผลต่อความรู้สึกของมนุษย์เมื่อได้รับรู้	2.4566	1.2188	5

จากตาราง 6 แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประเมินตนเองในเรื่องความรู้ที่เกี่ยวกับส่วนประกอบของการออกแบบว่า มีความรู้ในระดับปานกลางทุกข้อ ($2.33 \leq \bar{X} \leq 3.65$)

คุณลักษณะด้านความรู้วิชาชีพที่เกี่ยวกับส่วนประกอบของการออกแบบนี้ จากผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อนำมาจัดอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยปรากฏว่า ความรู้เกี่ยวกับการใช้เส้นชนิดต่าง ๆ ในการออกแบบมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับมากที่สุด ($\bar{X} = 2.6141$) รองลงมาคือความรู้เกี่ยวกับอิทธิพลของสีแต่ละสีที่มีผลต่อความรู้สึกของมนุษย์เมื่อได้รับรู้ ความรู้เกี่ยวกับ

อิทธิพลของเส้นที่มีผลต่อความรู้สึกของมนุษย์เมื่อได้รับรู้ ความรู้เกี่ยวกับการใช้รูปร่างรูปทรง
แบบต่าง ๆ ในการออกแบบและความรู้เกี่ยวกับอิทธิพลของรูปร่าง รูปทรงแบบต่าง ๆ ที่มีผลต่อ
ความรู้สึกของมนุษย์เมื่อได้รับรู้ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก็พบว่า มีค่าความเบี่ยงเบน
มาตรฐานค่อนข้างสูง (1.1717 - 1.2388) แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา
ในจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องส่วน
ประกอบของการออกแบบนี้แตกต่างกัน

2.3 คะแนนเฉลี่ยรายข้อ ที่ได้จากแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษา
ระดับประถมศึกษาในด้านความรู้วิชาศิลปะในเนื้อหาที่เกี่ยวกับทฤษฎีสีของช่างเขียน ซึ่งประกอบด้วย
ความรู้เรื่องน้ำหนักของสี วรรณะของสีและสีตรงข้าม จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 438 คน มีคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อคำถามดังปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 คะแนนเฉลี่ยรายข้อ เรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะที่เกี่ยวกับทฤษฎีสีของช่าง
เขียน ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 438 คน

ข้อที่	ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีสีของช่างเขียน	$\bar{X}$	S.D	อันดับ
1	น้ำหนักของสี	2.5776	1.2486	2
2	วรรณะของสี	2.3858	1.2198	3
3	สีตรงข้าม	2.8013	1.2383	1

จากตาราง 7 แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประเมินตนเองเรื่องความรู้ที่เกี่ยวกับทฤษฎีของช่างเขียนว่า มีความรู้ในระดับปานกลางทุกข้อ ($2.33 \leq \bar{X} \leq 3.65$)

คุณลักษณะด้านความรู้วิชาศิลปะที่เกี่ยวกับทฤษฎีของช่างเขียนนี้ จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อนำมาจัดอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยปรากฏว่า ความรู้ในเรื่องสีตรงข้ามมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับมากที่สุด ($\bar{X} = 2.8013$) รองลงมาคือความรู้เรื่องน้ำหนักของสีและวรรณะของสีตามลำดับ

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก็พบว่า มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง ($1.2198 - 1.2486$) แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องทฤษฎีของช่างเขียนนี้แตกต่างกัน

2.4 คะแนนเฉลี่ยรายข้อ ที่ได้จากแบบสอบถามคุณลักษณะด้านความรู้วิชาศิลปะในเนื้อหาที่เกี่ยวกับหลักการใช้สี ซึ่งประกอบด้วยความรู้เรื่องการผสมสีเพื่อให้เกิดสีใหม่ หลักการใช้สีตรงข้าม หลักการใช้สีวรรณะร้อนวรรณะเย็นและหลักการใช้สีให้กลมกลืน จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน มีคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อคำถามดังปรากฏในตาราง 8

ตาราง 8 คะแนนเฉลี่ยรายข้อเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพที่เกี่ยวกับหลักการใช้สี ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 438 คน

ข้อที่	ความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้สี	$\bar{X}$	S.D	อันดับ
1	การผสมสีเพื่อให้เกิดสีใหม่	3.0778	1.2394	1
2	หลักการใช้สีตรงข้าม	2.5273	1.1831	2
3	หลักการใช้สีวรรณะร้อนวรรณะเย็น	2.4383	1.1973	4
4	หลักการใช้สีให้กลมกลืน	2.4543	1.2017	3

จากตาราง 8 แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประเมินตนเองในเรื่องความรู้ที่เกี่ยวกับหลักการใช้สีว่า มีความรู้ในระดับปานกลางทุกข้อ ($2.33 \leq \bar{X} \leq 3.65$)

คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพที่เกี่ยวกับหลักการใช้สีจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อนำมาจัดอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยพบว่า ความรู้ในเรื่องการผสมสีเพื่อให้เกิดสีใหม่ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.0778$) รองลงมาคือความรู้เรื่องหลักการใช้สีตรงข้าม หลักการให้สีให้กลมกลืนและหลักการใช้สีวรรณะร้อนวรรณะเย็นตามลำดับ

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก็พบว่า มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง (1.1831 - 1.2394) แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องหลักการใช้สีนี้แตกต่างกัน

2.5 คะแนนเฉลี่ยรายข้อ ที่ได้จากแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษาในด้านความรู้วิชาศิลปะในเนื้อหาเกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการเขียนภาพระบายสี ซึ่งประกอบด้วยความรู้เรื่องการเขียนภาพในรูปแบบประเพณีไทย การเขียนภาพในรูปแบบสากล การสร้างสรรค์งานศิลปะจากสีด้วยเทคนิคต่าง ๆ และการออกแบบงานศิลปะให้ผสมกลมกลืนระหว่าง รูปและพื้น จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน มีคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อคำถามดังปรากฏในตาราง 9

ตาราง 9 คะแนนเฉลี่ยรายข้อเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้วิชาศิลปะที่เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการเขียนภาพระบายสี ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน

ข้อที่	ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการเขียนภาพระบายสี	$\bar{X}$	S.D	อันดับ
1	การเขียนภาพในรูปแบบประเพณีไทย	2.1232	1.1540	1
2	การเขียนภาพในรูปแบบสากล	1.9817	1.0894	4
3	การสร้างสรรค์งานศิลปะจากสีด้วยเทคนิคต่าง ๆ	2.1164	1.1636	2
4	การออกแบบงานศิลปะให้ผสมกลมกลืนระหว่างรูปและพื้น	2.1095	1.1455	3

จากตาราง 9 แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประเมินตนเองในเรื่องความรู้ที่เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการเขียนภาพระบายสีว่า มีความรู้ในระดับน้อยทุกข้อ ($\bar{X} \leq 2.32$)

คุณลักษณะด้านความรู้วิชาศิลปะที่เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการเขียนภาพระบายสีนี้ จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างเมื่อนำมาจัดอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยพบว่า ความรู้ในเรื่องการเขียนภาพในรูปแบบประเพณีไทยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับมากที่สุด ($\bar{X} = 2.1232$) รองลงมาคือความรู้เรื่องการสร้างสรรค์งานศิลปะจากสื่อด้วยเทคนิคต่าง ๆ การออกแบบงานศิลปะให้ผสมกลมกลืนระหว่างรูปและพื้นและการเขียนภาพในรูปแบบสากลตามลำดับ

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก็พบว่า มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง (1.0894 – 1.1636) แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องเทคนิคกระบวนการเขียนภาพระบายสีนี้แตกต่างกัน

2.6 คะแนนเฉลี่ยรายข้อ ที่ได้จากแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในด้านความรู้วิชาศิลปะในเนื้อหาเกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการปั้นและแกะสลัก ซึ่งประกอบด้วยความรู้เรื่องขั้นตอนการปั้นโดยใช้วัสดุชนิดต่าง ๆ ขั้นตอนการแกะสลักด้วยวัสดุชนิดต่าง ๆ จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน มีคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อคำถามดังปรากฏในตาราง 10

ตาราง 10 คะแนนเฉลี่ยรายข้อเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะที่เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการปั้นและแกะสลัก ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน

ข้อที่	ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการปั้นและแกะสลัก	$\bar{X}$	S.D	อันดับ
1	ขั้นตอนการปั้นโดยใช้วัสดุชนิดต่าง ๆ	2.3972	1.1535	1
2	ขั้นตอนการแกะสลักด้วยวัสดุชนิดต่าง ๆ	2.3789	1.1850	2

จากตาราง 10 แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประเมินตนเองในเรื่องความรู้ที่เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการปั้นและแกะสลักว่า มีความรู้ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ($2.33 \leq \bar{X} \leq 3.65$)

คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะที่เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการปั้นและแกะสลักนี้ จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อนำมาจัดอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยพบว่า ความรู้เรื่องขั้นตอนการปั้นโดยใช้วัสดุชนิดต่าง ๆ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับมากที่สุด ($\bar{X} = 2.3972$) รองลงมาคือ ความรู้เรื่องขั้นตอนการแกะสลักด้วยวัสดุชนิดต่าง ๆ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก็พบว่า มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง ($1.1535 - 1.1850$) แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้เรื่องเทคนิคกระบวนการปั้นและแกะสลักนี้แตกต่างกัน

2.7 คะแนนเฉลี่ยรายข้อ ที่ได้จากแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในด้านความรู้วิชาศิลปะ ในเนื้อหาที่เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการพิมพ์ อันประกอบด้วย ความรู้เรื่องการพัฒนาภาพจากแม่พิมพ์ที่สร้างขึ้น การพัฒนาภาพจากวัสดุชนิดต่าง ๆ และการพิมพ์ภาพด้วยส่วนต่าง ๆ ของมือ จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน มีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละข้อคำถามดังปรากฏตาราง 11

ตาราง 11 คะแนนเฉลี่ยรายข้อเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะที่เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการพิมพ์ ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาที่เป็นตัวอย่างจำนวน 438 คน

ข้อที่	ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการพิมพ์	$\bar{X}$	S.D	อันดับ
1	การพิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ที่สร้างขึ้น	2.6712	1.2318	3
2	การพิมพ์ภาพจากวัสดุชนิดต่าง ๆ	2.7945	1.2196	2
3	การพิมพ์ภาพด้วยส่วนต่าง ๆ ของมือ	2.8150	1.2927	1

จากตาราง 11 แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประเมินตนเองในเรื่องความรู้ที่เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการพิมพ์ว่า มีความรู้อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ($2.33 \leq \bar{X} \leq 3.65$)

คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะที่เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการพิมพ์นี้ จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อนำมาจัดอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยพบว่า ความรู้เรื่องการพิมพ์ภาพด้วยส่วนต่าง ๆ ของมือมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับมากที่สุด ($\bar{X} = 2.8150$) รองลงมาคือความรู้เรื่องการพิมพ์ภาพจากวัสดุชนิดต่าง ๆ และการพิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ที่สร้างขึ้นตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก็พบว่า มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง ($1.2196 - 1.2927$) แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้เรื่องเทคนิคกระบวนการพิมพ์นี้แตกต่างกัน

2.8 คะแนนเฉลี่ยรายข้อ ที่ได้จากแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาด้านความรู้วิชาศิลปะในเนื้อหาที่เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยความรู้เรื่องการสร้างภาพปะด้วยวัสดุชนิดต่าง ๆ งานโครงสร้าง

จากวัสดุชนิดต่าง ๆ การสานถักทอด้วยวัสดุจำพวกเส้นทำให้เกิดลวดลายแบบต่าง ๆ และการเย็บปักทำให้เกิดภาพลงบนพื้นวัสดุเป็นลวดลายต่าง ๆ จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน มีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละข้อคำถามดังปรากฏในตาราง 12

ตาราง 12 คะแนนเฉลี่ยรายข้อ เรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะที่เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน

ข้อที่	ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ	$\bar{X}$	S.D	อันดับ
1	การสร้างภาพปะด้วยวัสดุชนิดต่าง ๆ	2.6210	1.1888	1
2	งานโครงสร้างจากวัสดุชนิดต่าง ๆ	2.2899	1.0960	2
3	การสานถักทอด้วยวัสดุจำพวกเส้นให้เกิดลวดลายแบบต่าง ๆ	2.2397	1.1525	3
4	การเย็บปักให้เกิดภาพลงบนพื้นวัสดุเป็นลวดลายต่าง ๆ	2.1598	1.1981	4

จากตาราง 12 แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประเมินตนเองในเรื่องความรู้ที่เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ ว่า มีความรู้เกี่ยวกับงานโครงสร้างจากวัสดุชนิดต่าง ๆ ความรู้เกี่ยวกับการสานถักทอด้วยวัสดุจำพวกเส้นให้เกิดลวดลายแบบต่าง ๆ และความรู้เกี่ยวกับการเย็บปักให้เกิดภาพลงบนพื้นวัสดุเป็นลวดลายต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} \leq 2.32$) สำหรับความรู้เกี่ยวกับการสร้างภาพปะ

ด้วยวัสดุชนิดต่าง ๆ นั้น ประเมินว่ามีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ($2.33 \leq \bar{X} \leq 3.65$)

คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะที่เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ นี้ จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อนำมาจัดอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยพบว่า ความรู้เรื่องการสร้างภาพปะด้วยวัสดุชนิดต่าง ๆ มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับมากที่สุด ($\bar{X} = 2.6210$) รองลงมาคือความรู้เรื่องงานโครงสร้างจากวัสดุชนิดต่าง ๆ การสานฉักทอด้วยวัสดุจำพวกเส้นให้เกิดลวดลายแบบต่าง ๆ และการเย็บปักให้เกิดภาพลงบนพื้นวัสดุเป็นลวดลายต่าง ๆ ตามลำดับ

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก็พบว่า มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง (1.0960 – 1.1981) แสดงว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้เรื่องเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ นี้แตกต่างกัน

3. จากแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ด้านความรู้ในวิชาชีพครูทั้ง 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรระดับประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ความรู้เรื่องหลักสูตรระดับประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ที่เกี่ยวกับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ความรู้ความสามารถด้านการสอน ความรู้เกี่ยวกับหลักการทางจิตวิทยาการศึกษาและความรู้เกี่ยวกับหลักการวัดผลนั้น จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง 438 คน ซึ่งเป็นครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีคะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านดังปรากฏในตาราง 13

ตาราง 13 คะแนนเฉลี่ยเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูทั้ง 5 ด้าน ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน

ด้านที่	คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครู	$\bar{X}$	S.D	อันดับ
1	ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรระดับประถมศึกษา ศึกษา พุทธศักราช 2521	3.4657	1.0578	1
2	ความรู้เรื่องหลักสูตรระดับประถมศึกษา ศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่เกี่ยวกับ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	3.1948	1.1000	3
3	ความรู้ความสามารถด้านการสอน	3.1640	1.1515	4
4	ความรู้เกี่ยวกับหลักการทางจิตวิทยา การศึกษา	3.2591	1.1428	2
5	ความรู้เกี่ยวกับหลักการวัดผล	3.0744	1.1443	5

จากตาราง 13 แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ประเมินตนเองในเรื่องความรู้ในวิชาชีพครูว่า มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ความรู้เรื่องหลักสูตรระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่เกี่ยวกับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ความรู้ความสามารถด้านการสอน ความรู้เกี่ยวกับหลักการทางจิตวิทยา การศึกษาและความรู้เกี่ยวกับหลักการวัดผลอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ($2.33 \leq \bar{X} \leq 3.65$)

คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูทั้ง 5 ด้านนี้ จากผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อนำมาจัดอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยปรากฏว่า ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.4657$) รองลงมาคือความรู้เกี่ยวกับ

หลักการทางจิตวิทยาการศึกษา ความรู้เรื่องหลักสูตรระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่เกี่ยวกับ
กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ความรู้ความสามารถด้านการสอนและความรู้เกี่ยวกับหลักการวัดผล
ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก็พบว่า มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้าง
สูง (1.0578 - 1.1515) แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
มีความคิดเห็นประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้ในวิชาชีพครูนี้แตกต่างกัน

4. จากแบบสอบถามคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูทั้ง 5 ด้านนี้ เมื่อพิจารณาราย
ละเอียดที่เป็นข้อคำถามในแต่ละด้านพบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน ซึ่งเป็น
ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ที่ได้ตอบแบบสอบถามนั้น ปรากฏผลดังนี้

4.1 คะแนนเฉลี่ยรายข้อ ที่ได้จากแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษา
ระดับประถมศึกษาด้านความรู้ในวิชาชีพครู ในเนื้อหาที่เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 ซึ่งประกอบด้วยความรู้เรื่อง หลักการสำคัญของหลักสูตรระดับประถมศึกษาปี 2521 เป้า
ประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาตามหลักสูตร ปี 2521 จุดหมายที่ต้องการให้เกิด
ผลแก่ผู้เรียนในระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตร ปี 2521 โครงสร้างเนื้อหาในหลักสูตรระดับ
ประถมศึกษาปี 2521 และการประเมินผลระดับประถมศึกษา ตามแบบ ป.02 ของหลักสูตร
ประถมศึกษาปี 2521 นั้น จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน มีคะแนน
เฉลี่ยในแต่ละข้อคำถามดังปรากฏในตาราง 14

ตาราง 14 คะแนนเฉลี่ยรายข้อเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูที่เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน

ข้อที่	ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521	$\bar{X}$	S.D	อันดับ
1	หลักการสำคัญของหลักสูตรระดับประถมศึกษา ปี 2521	3.4611	1.0257	4
2	เป้าประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาตามหลักสูตร ปี 2521	3.4657	1.0544	3
3	จุดหมายที่ต้องการให้เกิดผลแก่ผู้เรียนในระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตร ปี 2521	3.4863	1.0635	2
4	โครงสร้างเนื้อหาในหลักสูตรระดับประถมศึกษา ปี 2521	3.3812	1.0548	5
5	การประเมินผลระดับประถมศึกษาตามแบบ ป.02 ของหลักสูตรประถมศึกษา ปี 2521	3.5342	1.0843	1

จากตาราง 14 แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประเมินตนเองในเรื่องความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ว่ามีความรู้ในระดับปานกลางทุกข้อ ($2.33 \leq \bar{X} \leq 3.65$)

คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูที่เกี่ยวกับความรู้ในเรื่องหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 นี้ จากผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างเมื่อนำมาจัดอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยปรากฏว่า ความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลระดับประถมศึกษาตามแบบ ป.02 ของหลักสูตรประถมศึกษา ปี 2521 มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.5342$) รองลงมาคือ ความรู้เกี่ยวกับจุดหมายที่ต้องการให้เกิดผลแก่ผู้เรียนในระดับประถมศึกษาตามหลักสูตรปี 2521 ความรู้เรื่องเป้าหมายของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาตามหลักสูตรปี 2521 ความรู้เรื่องหลักการสำคัญของหลักสูตรระดับประถมศึกษา ปี 2521 และโครงสร้างเนื้อหาในหลักสูตรระดับประถมศึกษา ปี 2521 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก็พบว่า มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง (1.0257 - 1.0843) แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นประเมินตนเองเกี่ยวกับความรู้ในเรื่องหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 นี้ แตกต่างกัน

4.2 คะแนนเฉลี่ยรายข้อ ที่ได้จากแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ด้านความรู้ในวิชาชีพครูในเนื้อหาเรื่องหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่เกี่ยวกับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยซึ่งประกอบด้วยความรู้ในเรื่องจุดประสงค์ทั่วไปของกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ต้องการให้เกิดผลแก่ผู้เรียน จุดประสงค์เฉพาะของศิลปศึกษา จุดประสงค์การเรียนรู้ศิลปศึกษาในระดับชั้นที่สอนและเนื้อหากิจกรรมด้านศิลปศึกษาที่เสนอแนะในแผนการสอนในระดับชั้นที่สอนนั้น จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน มีคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อคำถามดังปรากฏในตาราง 15

ตาราง 15 คะแนนเฉลี่ยรายข้อเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูที่เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของ ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน

ข้อที่	ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะ นิสัย	$\bar{X}$	S.D	อันดับ
1	จุดประสงค์ทั่วไปของกลุ่มสร้างเสริม ลักษณะนิสัยที่ต้องการให้เกิดผลแก่ผู้เรียน	3.3607	1.0497	1
2	จุดประสงค์เฉพาะของศิลปศึกษา	3.1392	1.0922	4
3	จุดประสงค์การเรียนรู้ศิลปศึกษาในระดับ ชั้นที่ท่านสอน	3.2876	1.1162	2
4	เนื้อหากิจกรรมด้านศิลปศึกษาที่เสนอแนะ ในแผนการสอนระดับชั้นที่ท่านสอน	3.1575	1.0855	3

จากตาราง 15 แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประเมินตนเองในเรื่องความรู้เรื่องหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่เกี่ยวกับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยว่า มีความรู้ระดับปานกลางทุกข้อ ($2.33 \leq \bar{X} \leq 3.65$)

คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูที่เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยนี้จากผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อนำมาจัดอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยปรากฏว่า ความรู้เรื่องจุดประสงค์ทั่วไปของกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ต้องการให้เกิดผลแก่ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.3607$) รองลงมา คือ ความรู้เรื่องจุดประสงค์การเรียนรู้ศิลปศึกษาในระดับชั้นที่สอน ความรู้เรื่องเนื้อหากิจกรรมด้าน

ศิลปศึกษาที่เสนอแนะในแผนการสอนระดับชั้นที่สอน และความรู้เรื่องจุดประสงค์เฉพาะของศิลปศึกษา ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก็พบว่า มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง (1.0497 - 1.1162) แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นประเมินตนเองในเรื่องความรู้ด้านหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่เกี่ยวกับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยนี้แตกต่างกัน

2.3 คะแนนเฉลี่ยรายข้อ ที่ได้จากแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ด้านความรู้ในวิชาชีพครูที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถด้านการสอนซึ่งประกอบด้วยความรู้ในเรื่อง หลักการสอนของกลุ่มพฤติกรรมที่เน้นส่วนย่อยไปหาส่วนรวม หลักการสอนของกลุ่มเกสตัล ที่เน้นส่วนรวมไปหาส่วนย่อย ความรู้ความสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้คุณค่าศิลปะและวัฒนธรรม สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนรักสวยรักงามมี รสนิยมดี สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเป็นระเบียบ สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกและสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นนั้น จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน มีค่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อคำถามดังปรากฏในตาราง 16

ตาราง 16 คะแนนเฉลี่ยรายข้อเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถด้านการสอน ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน

ข้อที่	ความรู้ความสามารถด้านการสอน	$\bar{X}$	S.D	อันดับ
1	รู้หลักการสอนของกลุ่มพฤติกรรมนิยม ที่เน้นส่วยย่อยไปหาส่วนรวม	2.9337	1.1032	6
2	รู้หลักการสอนของกลุ่มเกสตัลท์ที่เน้น ส่วนรวมไปหาส่วนย่อย	2.6484	1.1305	7
3	สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิด สร้างสรรค์	3.0342	1.0838	5
4	สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้คุณค่าศิลปะ และวัฒนธรรม	3.0342	1.1352	5
5	สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนรักสวย รักงามมีรสนิยมดี	3.2853	1.1320	4
6	สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความ เป็นระเบียบ	3.4771	1.1096	1
7	สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้า แสดงออก	3.4703	1.1176	2
8	สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	3.4292	1.1219	3

จากตาราง 16 แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประเมินตนเองในเรื่องความรู้ความสามารถด้านการสอนว่า มีความรู้ระดับปานกลาง ทุกข้อ ($2.33 \leq \bar{X} \leq 3.65$)

คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูที่เกี่ยวกับความรู้ความสามารถด้านการสอนนี้ จากผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อนำมาจัดอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยก็พบว่า ความรู้ความสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเป็นระเบียบจะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.4771$) รองลงมาคือ สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนรักสวยรักงามมีรสนิยมดีตามลำดับ สำหรับความรู้ความสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์และสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้คุณค่าศิลปะและวัฒนธรรมนั้นจะอยู่ในอันดับที่ 5 เพราะมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.0342 ส่วนความรู้หลักการสอนของกลุ่มพฤติกรรมนิยมนที่เน้นส่วนย่อยไปหาส่วนรวมจะอยู่ในอันดับที่ 6 และรู้หลักการสอนของกลุ่มเกสตัลที่เน้นส่วนรวมไปหาส่วนย่อยนั้นอยู่ในอันดับที่ 7 ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากค่าความเบี่ยงมาตรฐานก็พบว่า มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง (1.0838 - 1.1352) แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นประเมินตนเองในเรื่องความรู้ความสามารถด้านการสอนนี้แตกต่างกัน

2.4 คะแนนเฉลี่ยรายข้อ ที่ได้จากแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาด้านความรู้ในวิชาชีพครู ในเนื้อหาที่เกี่ยวกับหลักการทางจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยความรู้เรื่องทฤษฎีการเรียนรู้ ความแตกต่างระหว่างบุคคล การสร้างแรงจูงใจ ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับประถมศึกษาและพัฒนาการการแสดงออกทางด้านศิลปะของเด็กระดับประถมศึกษา จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน มีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละข้อค่าตามดังปรากฏในตาราง 17

ตาราง 17 คะแนนเฉลี่ยรายข้อเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูที่เกี่ยวกับหลักการทางจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน

ข้อที่	ความรู้เกี่ยวกับหลักการทางจิตวิทยาการศึกษา	$\bar{X}$	S.D	อันดับ
1	ทฤษฎีการเรียนรู้	3.0776	1.1300	3
2	ความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.3150	1.1603	1
3	การสร้างแรงจูงใจ	3.2785	1.1327	2
4	ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับประถมศึกษา	3.0433	1.0918	4
5	พัฒนาการการแสดงออกทางด้านศิลปะของเด็กระดับประถมศึกษา	2.9178	1.1497	5

จากตาราง 17 แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประเมินตนเองเรื่องความรู้เกี่ยวกับหลักการทางจิตวิทยาการศึกษาว่า มีความรู้อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ($2.33 \leq \bar{X} \leq 3.65$)

คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูที่เกี่ยวกับหลักการทางจิตวิทยาการศึกษานี้ จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เมื่อนำมาจัดอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยพบว่า ความรู้เรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.3150$) รองลงมาคือความรู้เรื่องการสร้างแรงจูงใจ ทฤษฎีการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับประถมศึกษาและพัฒนาการแสดงออกทางด้านศิลปะของเด็กระดับประถมศึกษาตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก็พบว่า มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง (1.0918 - 1.1603) แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นประเมินตนเองในเรื่องความรู้ที่เกี่ยวกับหลักการทางจิตวิทยาการศึกษานี้แตกต่างกัน

2.5 คะแนนเฉลี่ยรายข้อ ที่ได้จากแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ด้านความรู้ในวิชาชีพครูในเนื้อหาที่เกี่ยวกับหลักการวัดผล ซึ่งประกอบด้วยความรู้ในเรื่องหลักการวัดผลที่ดี คุณสมบัติของแบบทดสอบที่ดี ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ วิธีสร้างเครื่องมือวัดผลแบบต่าง ๆ การวัดทักษะด้านศิลปะด้วยวิธีการสังเกตกระบวนการทำงานทางศิลปะ วิธีวัดทักษะด้านศิลปะจากผลงานศิลปะที่ทำสำเร็จ การวัดความรู้สีกด้วยวิธีสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกและวิธีวัดความรู้สีกโดยใช้แบบสอบถาม จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 438 คน มีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละข้อคำถามดังปรากฏในตาราง 18

ตาราง 18 คะแนนเฉลี่ยรายข้อเรื่องคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูที่เกี่ยวกับหลักการวัดผล
ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 438 คน

ข้อที่	ความรู้เกี่ยวกับหลักการวัดผล	$\bar{X}$	S.D	อันดับ
1	หลักการวัดผลที่ดี	3.1757	1.0763	1
2	คุณสมบัติของแบบทดสอบที่ดี	3.0502	1.1771	3
3	ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ	2.9360	1.1369	5
4	วิธีสร้างเครื่องมือวัดผลแบบต่าง ๆ	2.9292	1.1315	6
5	การวัดทักษะด้านศิลปะด้วยวิธีการ สังเกตกระบวนการทำงานทางศิลปะ	2.9178	1.1497	8
6	วิธีวัดทักษะด้านศิลปะจากผลงานศิลปะ ที่ทำสำเร็จ	2.9222	1.1469	7
7	การวัดความรู้สึกร่วมด้วยวิธีสังเกต พฤติกรรมการแสดงออก	3.0662	1.1469	2
8	วิธีวัดความรู้สึกร่วมโดยใช้แบบสอบถาม	3.0114	1.1615	4

จากตาราง 18 แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่าง ประเมินตนเองในเรื่องความรู้เกี่ยวกับหลักการวัดผลว่า มีความรู้ในระดับปานกลาง
ทุกข้อ ($2.33 \leq \bar{X} \leq 3.65$)

คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครูที่เกี่ยวกับหลักการวัดผลนี้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่ม
ตัวอย่าง เมื่อนำมาจัดอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยพบว่าความรู้ในเรื่องหลักการวัดผลที่ดีมีคะแนนเฉลี่ย

อยู่ในอันดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.1757$) รองลงมาคือความรู้เรื่องการวัดความรู้สีกด้วยวิธีสังเกต พฤติกรรมการแสดงออก ความรู้เรื่องคุณสมบัติของแบบทดสอบที่ดี ความรู้เรื่องวิธีวัดความรู้สีกโดย ใช้แบบสอบถาม ความรู้เรื่องขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ ความรู้เรื่องวิธีสร้างเครื่องมือวัดผล แบบต่าง ๆ ความรู้เรื่องวิธีวัดทักษะด้านศิลปะจากผลงานศิลปะที่ทำสำเร็จและการวัดทักษะด้านศิลปะ ด้วยวิธีการสังเกตกระบวนการทำงานทางศิลปะตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก็พบว่า มีค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐานค่อนข้างสูง (1.0763 - 1.1771) แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัด สุรินทร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นประเมินตนเองในเรื่องความรู้ที่เกี่ยวกับหลักการวัดผลนี้ แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป วิทยานิพนธ์และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในด้านความรู้วิชาศิลปะและวิชาชีพครู

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ปีการศึกษา 2531 จำนวน 8,750 คน จากประชากร 8,750 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาวิจัยด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. สุ่มแบบแบ่งชั้น จากโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์จำนวน 749 โรงเรียน แบ่งโรงเรียนออกเป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ตามเกณฑ์ของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยใช้อัตราส่วน 1 : 10 เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีจับสลากได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ 22 โรงเรียน ขนาดกลาง 41 โรงเรียนและขนาดเล็ก 10 โรงเรียน รวมโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมี 73 โรงเรียน

2. สุ่มแบบเจาะจง จากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 73 โรงเรียนนี้ เจาะจงเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในแต่ละระดับชั้นเรียน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นเรียนละ 1 คน ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาโรงเรียนละ 6 คน เมื่อมีโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มในขั้นตอนที่ 1 จำนวน 73 โรงเรียน ดังนั้นจึงมีครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้รวมทั้งสิ้น 438 คน ($73 \times 6 = 438$)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยวิเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาด้านความรู้ในวิชาชีพและความรู้ในวิชาชีพครูแล้วสร้างเป็นแบบสอบถาม แบบสอบถามที่สร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนใน ปีการศึกษา 2531 ของโรงเรียนที่ผู้ตอบปฏิบัติราชการอยู่ และข้อมูลเกี่ยวกับระดับชั้นที่ผู้ตอบได้ ทำการสอนศิลปศึกษา (ดังปรากฏในภาคผนวก ข. หน้า 86) ข้อมูลส่วนนี้นำมาใช้ในการตรวจสอบกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เรื่องที่เกี่ยวกับความรู้ในวิชาชีพมี 8 ด้าน คือ ความรู้เกี่ยวกับหลักการออกแบบมีข้อคำถาม 5 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับส่วนประกอบของการออกแบบมีข้อคำถาม 5 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีของช่างเขียนมีข้อคำถาม 3 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้สี มีข้อคำถาม 4 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการเขียนภาพระบายสี มีข้อคำถาม 4 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการปั้นและแกะสลัก มีข้อคำถาม 2 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการพิมพ์ มีข้อคำถาม 3 ข้อ และความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ มีข้อคำถาม 4 ข้อ (ดังปรากฏในภาคผนวก ข. หน้า 89 - 91)

ส่วนที่ 2 เรื่องที่เกี่ยวกับความรู้ในวิชาชีพครูมี 5 ด้านคือ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรระดับประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 มีข้อคำถาม 5 ข้อ ความรู้เรื่องหลักสูตรระดับประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ที่เกี่ยวกับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยมีข้อคำถาม 4 ข้อ ความรู้ความสามารถด้านการสอนมีข้อคำถาม 8 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับหลักการทางจิตวิทยาการศึกษามีข้อคำถาม 5 ข้อ และความรู้เกี่ยวกับหลักการวัดผลมีข้อคำถาม 8 ข้อ (ดังปรากฏในภาคผนวก ข. หน้า 92 - 95)

แบบสอบถามตอนที่ 2 นี้ กำหนดให้ผู้ตอบตอบแบบสอบถามในลักษณะประเมินความรู้ความสามารถของผู้ตอบตามความคิดเห็นของตนเองออกมาเป็นน้ำหนักมากน้อย 5 ระดับ ตามความหมายดังนี้ 5 หมายถึงผู้ตอบมีความรู้สูงสุดในระดับมากที่สุด 4 หมายถึงผู้ตอบมีความรู้ในระดับมาก 3

หมายถึงผู้ตอบมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง 2 หมายถึงผู้ตอบมีความรู้อยู่ในระดับน้อย และ 1 หมายถึงผู้ตอบมีความรู้ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง นำมาคำนวณโดยใช้โปรแกรม SPSS กับเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะและความรู้ในวิชาชีพครู

ค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ ผู้ศึกษาวิจัยนำมาวิเคราะห์เพื่อศึกษาว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ได้แสดงความคิดเห็นประเมินตนเองว่ามีความรู้ความสามารถด้านวิชาศิลปะและวิชาชีพครูในแต่ละด้าน แต่ละข้อคำถามอยู่ในระดับมาก ปานกลาง หรือน้อย ทั้งนี้โดยนำค่าคะแนนเฉลี่ยมาประเมินตามเกณฑ์ของเบสท์

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการแสดงความคิดเห็นประเมินตนเองของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้ในวิชาศิลปะและความรู้ในวิชาชีพครู มีดังนี้

1. ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะและวิชาชีพครูอยู่ระดับปานกลางทั้ง 2 ด้าน ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยในอันดับมาก คือคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครู รองลงมาคือคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะ

2. ความรู้ในวิชาศิลปะทั้ง 8 ด้าน ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีความรู้เกี่ยวกับหลักการออกแบบความรู้เกี่ยวกับส่วนประกอบของการออกแบบ ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีสีของช่างเขียน ความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้สี ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการปั้นและแกะสลัก และความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการพิมพ์อยู่ระดับปานกลาง ส่วนความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการเขียนภาพ

ระบายนีและความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ นั้น มีความรู้ อยู่ระดับน้อย ความรู้ที่เกี่ยวกับศิลปะทั้ง 8 ด้านนี้ ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับมากที่สุดคือ ความรู้ เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการพิมพ์ ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับน้อยที่สุดคือความรู้เกี่ยวกับเทคนิค กระบวนการเขียนภาพระบายสี

3. ความรู้ในวิชาศิลปะทั้ง 8 ด้าน เมื่อวิเคราะห์แต่ละด้านเป็นรายข้อคำถามโดย พิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ย ปรากฏว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ ดังต่อไปนี้

3.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักการออกแบบ ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์มีความรู้ในเรื่อง การออกแบบให้มีความสมดุล การออกแบบให้มีจุดสนใจ การ ออกแบบให้เกิดความแตกต่างและการจัดสัดส่วนช่องไฟในการออกแบบอยู่ระดับปานกลาง ส่วนความรู้เรื่องการออกแบบให้มีความเหมาะสมครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีความรู้ระดับน้อย

3.2 ความรู้เกี่ยวกับส่วนประกอบของการออกแบบ ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับ ประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีความรู้ในเรื่อง การใช้เส้นชนิดต่าง ๆ ในการออกแบบ อิทธิพลของ เส้นที่มีผลต่อความรู้สึกของมนุษย์เมื่อได้รับรู้ อิทธิพลของสีแต่ละสีที่มีผลต่อความรู้สึกของมนุษย์ เมื่อได้รับความรู้ การใช้รูปร่างรูปทรงแบบต่าง ๆ ในการออกแบบ และอิทธิพลของรูปร่างรูปทรง แบบต่าง ๆ ที่มีผลต่อความรู้สึกของมนุษย์เมื่อได้รับรู้ อยู่ระดับปานกลาง

3.3 ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีสีของช่างเขียน ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์มีความรู้เรื่องน้ำหนักของสี วรรณะของสีและสีตรงข้ามอยู่ระดับปานกลาง

3.4 ความรู้เกี่ยวกับการใช้สี ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีความรู้ในเรื่อง การผสมสีเพื่อให้เกิดสีใหม่ หลักการใช้สีตรงข้าม หลักการใช้สีวรรณะร้อน วรรณะเย็น และหลักการใช้สีให้กลมกลืนอยู่ระดับปานกลาง

3.5 ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการเขียนภาพระบายสี ครูผู้สอนศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ในเรื่อง การเขียนภาพในรูปแบบประเพณีไทย การเขียน ภาพในรูปแบบสากล การสร้างสรรค์งานศิลปะจากสื่อด้วยเทคนิคต่าง ๆ และการออกแบบงานศิลปะ

ให้ผสมกลมกลืนระหว่างรูปกับพื้นอยู่ระดับน้อย

3.6 ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการปั้นและแกะสลัก ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษามีความรู้ในเรื่อง ขั้นตอนการปั้นโดยใช้วัสดุชนิดต่าง ๆ และขั้นตอนการแกะสลักด้วยวัสดุชนิดต่าง ๆ อยู่ระดับปานกลาง

3.7 ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการพิมพ์ ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ในเรื่อง การพิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ที่สร้างขึ้น การพิมพ์ภาพจากวัสดุชนิดต่าง ๆ และการพิมพ์ภาพด้วยส่วนต่าง ๆ ของมืออยู่ระดับปานกลาง

3.8 ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ในเรื่อง การสร้างภาพปะด้วยวัสดุชนิดต่าง ๆ อยู่ระดับปานกลาง สำหรับความรู้เรื่องงานโครงสร้างจากวัสดุชนิดต่าง ๆ การสานฉักทอด้วยวัสดุจำพวกเส้นให้เกิดลวดลายแบบต่าง ๆ และการเย็บปักให้เกิดภาพลงบนพื้นวัสดุเป็นลวดลายต่าง ๆ นั้น ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ระดับน้อย

4. ความรู้ในวิชาชีพครูทั้ง 5 ด้าน ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรระดับประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ความรู้เรื่องหลักสูตรระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่เกี่ยวกับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ความรู้ความสามารถด้านการสอน ความรู้เกี่ยวกับหลักการทางจิตวิทยาการศึกษาและความรู้เกี่ยวกับหลักการวัดผลอยู่ระดับปานกลาง ความรู้ที่เกี่ยวกับวิชาชีพครูทั้ง 5 ด้านนี้ ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับมากที่สุดคือ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับน้อยที่สุดคือ ความรู้เกี่ยวกับหลักการวัดผล

5. ความรู้ในวิชาชีพครูทั้ง 5 ด้าน เมื่อวิเคราะห์แต่ละด้านเป็นรายข้อคำถามโดยพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ย ปรากฏว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ดังต่อไปนี้

5.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีความรู้ในเรื่อง หลักการสำคัญของหลักสูตรระดับประถมศึกษาปี 2521 เป้าประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรปี 2521 จุดหมายที่ต้อง

การให้เกิดผลแก่ผู้เรียนในระดับประถมศึกษาตามหลักสูตรปี 2521 โครงสร้างเนื้อหาในหลักสูตรระดับประถมศึกษาปี 2521 และการประเมินผลระดับประถมศึกษาตามแบบ ป.02 ของหลักสูตรประถมศึกษาปี 2521 อยู่ระดับปานกลาง

5.2 ความรู้เรื่องหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษามีความรู้เรื่อง จุดประสงค์ทั่วไปของกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ต้องการให้เกิดผลแก่ผู้เรียน ความรู้เรื่องจุดประสงค์เฉพาะของศิลปศึกษา ความรู้เรื่องจุดประสงค์การเรียนรู้ศิลปศึกษาในระดับชั้นที่สอน และความรู้เรื่องเนื้อหา กิจกรรมด้านศิลปศึกษาที่เสนอแนะในแผนการสอนระดับชั้นที่สอนอยู่ระดับปานกลาง

5.3 ความรู้ความสามารถด้านการสอน ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ในเรื่องหลักการสอนของกลุ่มพฤติกรรมนิยมที่เน้นส่วนย่อยไปหาส่วนรวม หลักการสอนของกลุ่มเกสตัลท์ที่เน้นส่วนรวมไปหาส่วนย่อย ความรู้ความสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ความสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้คุณค่าทางศิลปะและวัฒนธรรม ความรู้ความสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนรักสวयรักงานมีนิสัยดี ความรู้ความสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเป็นระเบียบ ความรู้ความสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก และสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอยู่ระดับปานกลาง

5.4 ความรู้เกี่ยวกับหลักการทางจิตวิทยาการศึกษา ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ในเรื่อง ทฤษฎีการเรียนรู้ ความแตกต่างระหว่างบุคคล การสร้างแรงจูงใจความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับประถมศึกษา และพัฒนาการการแสดงออกทางด้านศิลปะของเด็กระดับประถมศึกษาอยู่ระดับปานกลาง

5.5 ความรู้เกี่ยวกับหลักการวัดผล ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ในเรื่องหลักการวัดผลที่ดี คุณสมบัติของแบบทดสอบที่ดี ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ วิธีสร้างเครื่องมือวัดผลแบบต่าง ๆ การวัดทักษะด้านศิลปะด้วยวิธีการสังเกตกระบวนการทำงานทางศิลปะ วิธีวัดทักษะด้านศิลปะจากผลงานศิลปะที่ทำสำเร็จ การวัดความรู้สึกด้วยวิธีสังเกตพฤติกรรมการแสดงออก และวิธีวัดความรู้สึกโดยใช้แบบสอบถามอยู่ระดับปานกลาง

อภิปรายผล

การศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ด้านความรู้ในวิชาศิลปะและความรู้ในวิชาชีพครูพบว่า

1. ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีความรู้ในวิชาศิลปะที่เกี่ยวกับเทคนิคการเขียนภาพระบายสี และเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ อยู่ระดับน้อย ส่วนความรู้เกี่ยวกับหลักการออกแบบ ความรู้เกี่ยวกับส่วนประกอบของการออกแบบ ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีสีของช่างเขียน ความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้สี ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการปั้นและแกะสลัก ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการพิมพ์ ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา มีความรู้อยู่ระดับปานกลาง ความรู้ในวิชาศิลปะนี้เมื่อพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยปรากฏว่า ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการพิมพ์มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้สี ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีสีของช่างเขียน ความรู้เกี่ยวกับส่วนประกอบของการออกแบบ ความรู้เกี่ยวกับหลักการออกแบบ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการปั้นและแกะสลัก ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ และความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการเขียนภาพระบายสีตามลำดับ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานก็พบว่า มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง

เมื่อพิจารณาความรู้ในวิชาศิลปะด้านที่ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ แสดงความคิดเห็นประเมินตนเองว่ามีความรู้ความสามารถอยู่ระดับน้อย คือความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยความรู้เรื่องการสร้างภาพปะด้วยวัสดุชนิดต่าง ๆ งานโครงสร้างจากวัสดุชนิดต่าง ๆ การสานถักทอด้วยวัสดุจำพวกเส้นให้เกิดลวดลายแบบต่าง ๆ การเย็บปักให้เกิดภาพลงบนพื้นวัสดุเป็นลวดลายต่าง ๆ และความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการเขียนภาพระบายสี ซึ่งประกอบด้วยความรู้เรื่อง การเขียนภาพในรูปแบบประเพณีไทย การเขียนภาพในรูปแบบสากล การสร้างสรรค์งานศิลปะจากสีด้วยเทคนิคต่าง ๆ และการออกแบบงานศิลปะให้ผสมผสานกันระหว่างรูปและพื้น จะเห็นได้ว่าความรู้เรื่องเหล่านี้ส่วนใหญ่ถูกบรรจุในเนื้อหากิจกรรมศิลปศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เฉพาะระดับ

ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 และ 6 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 247 - 253) ดังนั้นครูผู้สอน ศิลปศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ย่อมมีโอกาสศึกษาหาความรู้หรือมีความจำเป็นต้องหา ความรู้เรื่องเหล่านี้ น้อย ฉะนั้นเมื่อการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษา ระดับประถมศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ไม่แยกศึกษาตามระดับชั้นเรียนดังที่หลักสูตร กำหนดจึงทำให้การศึกษาพบว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีความรู้ในวิชา ศิลปะด้านที่เกี่ยวกับเทคนิคการเขียนภาพระบายสี และเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วย วิธีการต่าง ๆ อยู่ระดับน้อย นอกจากนี้อาจมีสาเหตุมาจากครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ มีครูผู้สอนที่จบการศึกษาด้านศิลปศึกษาเพียง 92 คน (สำนักงานการประม ศึกษจังหวัดสุรินทร์. 2531) ดังนั้นเมื่อครูผู้สอนศิลปศึกษาส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่มีได้ศึกษาทางด้าน ศิลปศึกษาโดยตรงเช่นนี้ย่อมมีพื้นฐานความรู้ด้านวิชาศิลปะน้อย ซึ่งประเด็นนี้สอดคล้องกับการศึกษา สำรวจของนิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร ที่สำรวจครูผู้สอนศิลปศึกษาในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ปี พ.ศ. 2515 - 2525 พบว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาล้วนมากเป็นครูประจำชั้น ไม่มีความรู้พิเศษทางด้านศิลปะ และมีความมากกว่าครั้งที่สอนศิลปศึกษาโดยไม่มีความรู้ด้านศิลปะเลย (นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร. 2525 : 80 - 81) อย่างไรก็ตามแม้การศึกษาคุณลักษณะของ ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ พบว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา มี ความรู้ในวิชาศิลปะอยู่ระดับปานกลาง 6 ด้าน และระดับน้อยอีก 2 ด้านแต่ก็ยังไม่สอดคล้องกับ หลักการที่ว่า ครูผู้สอนต้องมีความรู้ด้านวิชาการที่แม่นยำและเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน (ก่อ สวัสดิพานิชย์. 2519 : 17 ; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. 2524 : 40 - 43 ; เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่น ๆ. 2520 : 368 - 369) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาด้านศิลปศึกษา หลายท่านแสดงทัศนะพอสรุปได้ว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาควรมีความรู้ความสามารถในด้านศิลปะ เป็นอย่างดีและเข้มข้น (กำจร สุนพงษ์ศรี. 2530 : 19 ; วิรุณ ตั้งเจริญ. 2527 : 69 - 70 ; อารี สุทธิพันธุ์. 2527 : 148) จากทัศนะของนักการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็น ว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาควรมีความรู้ความสามารถในวิชาศิลปะเป็นอย่างดี แต่การศึกษาครั้งนี้พบว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีความรู้ในวิชาศิลปะอยู่ระดับน้อยและระดับ ปานกลางเท่านั้น

การที่ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีความรู้ความสามารถในวิชาศิลปะอยู่ระดับน้อยในด้านที่เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการเขียนภาพระบายสี และเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีต่าง ๆ ส่วนความรู้ความสามารถในวิชาศิลปะด้านอื่น ๆ อีก 6 ด้านนั้น มีความรู้อยู่ระดับปานกลางเช่นนี้ เมื่อพิจารณาจากแนวคิดทฤษฎีการสอนศิลปะก็สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการสอนศิลปะของกลุ่มพัฒนาการ ซึ่งมีหลักการสอนในลักษณะที่ครูผู้สอนไม่มีอิทธิพลต่อการทำงานแก่ใบงานของเด็กนักเรียน และไม่จำเป็นต้องให้ความรู้หลักเกณฑ์ทฤษฎีทางด้านศิลปะสำหรับเด็ก (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. 2531 : 4 - 7) แต่ถ้าใช้แนวความคิดทฤษฎีการสอนศิลปะของกลุ่มที่ยึดหลักเกณฑ์ การที่ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ความสามารถด้านวิชาศิลปะระดับน้อยและระดับปานกลางเช่นนี้ไม่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการสอนศิลปะของกลุ่มที่ยึดหลักเกณฑ์ ทั้งนี้เพราะการสอนศิลปศึกษาตามทฤษฎีนี้ ครูผู้สอนต้องให้ข้อเสนอแนะให้หลักเกณฑ์ทางด้านศิลปะสำหรับผู้เรียน (มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. 2531 : 8 - 16)

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ แสดงความคิดเห็นเห็นประเมินตนเองในด้านความรู้ความสามารถด้านวิชาศิลปะแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความจริงที่ครูผู้สอนศิลปศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีทั้งผู้ที่จบการศึกษาด้านศิลปศึกษาและผู้ที่มิได้จบการศึกษาด้านศิลปศึกษา (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. 2531) ดังนั้นความรู้ความสามารถด้านศิลปะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาทั้ง 2 กลุ่มนี้ย่อมแตกต่างกัน และนอกจากนี้ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาแต่ละระดับชั้น ย่อมมีความรู้ความสามารถเฉพาะเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในชั้นที่สอน แต่การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความรู้ความสามารถด้านวิชาศิลปะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาโดยส่วนรวมทุกระดับชั้นเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 มิได้แยกรายละเอียดตามที่หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดเนื้อหาเกี่ยวกับศิลปศึกษาไว้ คือ เนื้อหาวิชาสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 เนื้อหาวิชาสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 เนื้อหาวิชาสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 247 - 253) ดังนั้นครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์แต่ละระดับชั้นเรียน ย่อมมีความรู้ความสามารถด้านวิชาศิลปะที่แตกต่างกัน จากเหตุผลเหล่านี้ทำให้ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์แสดงความคิดเห็นประเมินตนเองด้านความรู้ในวิชาศิลปะแตกต่างกัน

2. ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้วิชาชีพครู ในเรื่อง หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ความรู้เรื่องหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่เกี่ยวกับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ความรู้ความสามารถด้านการสอน ความรู้เกี่ยวกับหลักการทางจิตวิทยาการศึกษา และความรู้เกี่ยวกับหลักการวัดผลอยู่ระดับปานกลาง ความรู้ในวิชาชีพครูนี้เมื่อนำมาจัดอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยปรากฏว่า ความรู้เรื่องหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือความรู้เกี่ยวกับหลักการทางจิตวิทยาการศึกษา ความรู้เรื่องหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่เกี่ยวกับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ความรู้ความสามารถด้านการสอน และความรู้เกี่ยวกับหลักการวัดผลตามลำดับ การตอบแบบสอบถามประเมินตนเองของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์เรื่องความรู้วิชาชีพครูนี้ มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง

เมื่อพิจารณาความรู้ในวิชาชีพครูทั้ง 5 ด้าน จากการแสดงความคิดเห็นประเมินตนเองของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่เห็นว่ามีความรู้อยู่ระดับปานกลางในทุก ๆ ด้านเช่นนั้น นับได้ว่าไม่สอดคล้องกับหลักการสอนที่ว่า ครูผู้หน้าที่สอนจำเป็นต้องมีความรู้ในวิชาชีพครู ไม่ว่าจะเป็นความรู้เรื่องหลักสูตร แผนการสอน หลักการสอนจิตวิทยาการศึกษาและหลักการวัดผลเป็นอย่างดี เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้ดีเหมาะสม บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา (ก่อ สวัสดิพานิชย์. 2519 : 17 ; กำจร สุนพงษ์ศรี. 2530 : 19 ; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. 2524 : 40 - 43 ; วิชัย ดิสสระ. 2519 : 165 ; วิรุณ ตั้งเจริญ. 2527 : 69 - 70 ; อารี สุทธิพันธุ์. 2527 : 148) จะเห็นว่านักการศึกษาได้เห็นความสำคัญของความรู้ในวิชาชีพครูคือ ครูผู้สอนทุกคนต้องมีความรู้ในวิชาชีพครูเป็นอย่างดี แต่จากการศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์พบว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความรู้ในวิชาชีพครูระดับปานกลางเท่านั้น หรือถ้าพิจารณาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาวิจัยของไพโรจน์ รุจิระวิจักษ์ ที่ศึกษาความรู้และเจตคติต่อศิลปศึกษาของครูผู้สอนศิลปศึกษาซึ่งผลการวิจัยพบว่า ในทัศนะของผู้บริหารการศึกษาและศึกษานิเทศก์เห็นว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมามีความรู้ความสามารถในเรื่องการใช้สื่อการสอน เทคนิคการสอน การประเมินผลอยู่ในระดับมาก (ไพโรจน์ รุจิระวิจักษ์. 2528 : 80 - 81) ซึ่งก็ไม่สอดคล้องกับการศึกษา

ในครั้งนี้ เพราะการศึกษาค้นคว้าของผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ความสามารถด้านการสอนและความรู้เกี่ยวกับการวัดผลอยู่ระดับปานกลางและมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับที่ 4 และ 5 เท่านั้น เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มประชากรการศึกษาวิจัยที่แตกต่างกัน คือการศึกษานักเรียนจังหวัดนครราชสีมาผู้บริหารการศึกษาและศึกษานิเทศก์เป็นผู้ประเมินแสดงความคิดเห็น แต่การศึกษาค้นคว้าของผู้สอนศิลปศึกษาเป็นผู้แสดงความคิดเห็นประเมินตนเอง เมื่อเป็นเช่นนั้น น่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลการศึกษาวิจัยพบว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ด้านวิชาชีพครูแตกต่างกับครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา นอกจากนั้นครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความหลากหลายในวุฒิการศึกษา คือมีทั้งผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและผู้ที่จบการศึกษาด้านวิชาชีพอื่นที่มีใช้วิชาชีพครู (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. 2531) เมื่อข้อเท็จจริงเป็นเช่นนี้ย่อมทำให้การศึกษา ครั้งนี้พบว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ด้านวิชาชีพครูอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง เพราะครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ที่มีวุฒิทางการศึกษาย่อมผ่านการศึกษารับรู้ในด้านวิชาชีพครูมากกว่าผู้ที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษา ดังนั้นการแสดงความคิดเห็นประเมินตนเองของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จึงมีความแตกต่างกัน ซึ่งนับว่าสอดคล้องกับทัศนะของเลิศ อานันท์นะ ที่กล่าวว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาปัจจุบัน ถ้าพิจารณาจากวุฒิหรือสาขาที่เรียนมา พบว่ามีสามกลุ่มด้วยกันคือกลุ่มที่ได้ศึกษามาเฉพาะด้านศิลปะโดยตรง กลุ่มที่ศึกษาเฉพาะด้านการศึกษาและกลุ่มที่ศึกษามาทั้งด้านศิลปะและการศึกษา (เลิศ อานันท์นะ. 2523 : 51 - 52)

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ด้านความรู้ในวิชาศิลปะและความรู้ในวิชาชีพครูพบว่า ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ในวิชาศิลปะและวิชาชีพครูส่วนใหญ่อยู่ระดับปานกลาง ซึ่งจากการศึกษาที่ค้นพบนี้ ผู้ศึกษาวิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ในวิชาศิลปะ ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ส่วนใหญ่ในระดับปานกลาง สำหรับความรู้ในวิชาศิลปะด้านที่เกี่ยวกับเทคนิคการเขียนภาพระบายสี และเทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีต่าง ๆ นั้นครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้อยู่ระดับน้อย ดังนั้นหน่วยงานที่มีหน้าที่พัฒนาบุคลากรครูผู้สอนระดับประถมศึกษาควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ มีโอกาสพัฒนาหาความรู้และทักษะด้านศิลปะ โดยเฉพาะความรู้ความสามารถที่ต้องใช้ทักษะด้านศิลปะดังเช่น เทคนิคกระบวนการสร้างผลงานศิลปะด้วยวิธีการต่าง ๆ และเทคนิคการเขียนภาพระบายสี ซึ่งครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ความสามารถระดับน้อย หรือแม้จะเป็นความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการพิมพ์ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการปั้นและแกะสลักความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้สีที่ครูผู้สอนศิลปศึกษามีความรู้อยู่ระดับปานกลาง ก็ควรได้รับการพัฒนาให้ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาได้มีความรู้ความสามารถเช่นกัน ทั้งนี้โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ได้มีโอกาพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะด้านศิลปะเพิ่มขึ้น ส่วนความรู้หลักการทฤษฎีด้านศิลปะ อาทิเช่น ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีสีของช่างเขียน ความรู้เกี่ยวกับส่วนประกอบของการออกแบบและความรู้เกี่ยวกับหลักการออกแบบนั้นสามารถจัดชุดอบรมสำเร็จรูปเป็นเอกสารส่งไปให้ครูผู้สอนศิลปศึกษาได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองก็จะช่วยให้ครูผู้สอนศิลปศึกษาได้มีความรู้เพิ่มขึ้น อีกทั้งเป็นการประหยัดงบประมาณได้อีกด้วย

และนอกจากนี้การพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านวิชาศิลปะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา อาจสามารถกระทำได้ด้วยการสนับสนุนให้ครูผู้สอนศิลปศึกษาที่มีได้จบการศึกษาด้านศิลปศึกษา เข้าศึกษาเพิ่มเติมในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งปัจจุบันนี้มีอยู่ทั้งในส่วนกลางคือกรุงเทพฯและต่างจังหวัด โดยเฉพาะที่จังหวัดสุรินทร์มีวิทยาลัยครูสุรินทร์เปิดทำการสอนในเวลาพิเศษคือเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์สำหรับครูประจำการหรือบุคลากรในสาขาวิชาชีพอื่น ๆ ดังนั้น หน่วยงานที่มีหน้าที่พัฒนาบุคลากรครูผู้สอนระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ สามารถที่จะประสานงานกับวิทยาลัยครูสุรินทร์ ไม่ว่าจะเป็นการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดชุดอบรมสำเร็จรูปหรือการรับครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์เข้าศึกษาเพิ่มเติมตามหลักสูตรศิลปศึกษาของสภาการศึกษาให้ครูในเวลาพิเศษเฉพาะวันเสาร์และอาทิตย์ก็จะช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถด้านวิชาศิลปะ

สำหรับครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ให้มีคุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2. ด้านความรู้ในวิชาชีพครู ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ อยู่ระดับปานกลาง เมื่อจัดอันดับตามคะแนนเฉลี่ยปรากฏว่าความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในอันดับมากที่สุด ความรู้ในวิชาชีพครูในด้านที่มีอันดับท้ายสุด เมื่อพิจารณาจากค่าคะแนนเฉลี่ยก็คือ ความรู้เกี่ยวกับหลักการวัดผล การที่ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับ ประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ในวิชาชีพครูอยู่ระดับปานกลางเช่นนี้ นับว่าไม่สอดคล้องกับหลัก การศึกษาที่ว่าครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ในวิชาชีพครูเป็นอย่างดี เพื่อให้สามารถจัดการเรียน การสอนได้ดีและเหมาะสมบรรลุผลตามจุดหมายของการศึกษา ดังนั้นครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถม ศึกษาจังหวัดสุรินทร์ควรมีโอกาสพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรประถมศึกษา อีกทั้งศึกษา หาความรู้เกี่ยวกับหลักการสอนและหลักการวัดผลตลอดถึงจิตวิทยาทางการศึกษาให้มาก เพื่อ จะได้สามารถจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลตรงตามจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาในระดับ ประถมศึกษามากยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจด้วยวิธีการจัดประชุมสัมมนาวิเคราะห์สร้างความเข้าใจในหลักสูตร ระดับประถมศึกษา ไม่ว่าเป็นหลักการสำคัญของหลักสูตร เป้าประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับ ประถมศึกษา จุดหมายที่ต้องการให้เกิดผลแก่ผู้เรียนในระดับประถมศึกษา จุดประสงค์ทั่วไปของ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จุดประสงค์เฉพาะของศิลปศึกษา และจุดประสงค์การเรียนรู้ศิลปศึกษา ในแต่ละระดับชั้นเรียน และนอกจากนี้อาจพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการสอน ศิลปศึกษา ความรู้ความสามารถด้านการสอนหลักการทางจิตวิทยาการศึกษา อีกทั้งหลักการวัดผล ด้วยวิธีจัดอบรมให้ความรู้สำหรับครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ โดยเฉพาะ ความรู้เกี่ยวกับหลักการวัดผล ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ แม้ ได้แสดงความคิดเห็นประเมินตนเองว่ามีความรู้ความสามารถเรื่องนี้อยู่ระดับปานกลาง แต่เมื่อนำ มาจัดอันดับก็อยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้นหน่วยงานที่มีหน้าที่พัฒนาครูผู้สอนระดับประถมศึกษาควรให้ ความสนใจ และเร่งรัดพัฒนาความรู้ในวิชาชีพครูสำหรับครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัด สุรินทร์ เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนได้คุณภาพและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. การศึกษาคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ด้านความรู้ในวิชาศิลปะและความรู้ในวิชาชีพครู จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์พบว่ามีความเบี่ยงเบนมาตรฐานค่อนข้างสูง แสดงว่าครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษามีความคิดเห็นประเมินความรู้ของตนเองในด้านวิชาศิลปะและวิชาชีพครูต่างกัน การที่ครูมีความรู้ที่แตกต่างกันเช่นนี้สาเหตุหลักน่าเป็นผลมาจากครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ มีความหลากหลายในวุฒิที่เรียนมาคือ มีทั้งผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านศิลปศึกษา และสำเร็จการศึกษานในวิชาชีพครูแต่มีใช้ด้านศิลปศึกษา อีกทั้งยังมีครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีได้ศึกษาทางด้านศิลปะและการศึกษา จากสาเหตุเหล่านี้จึงทำให้ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการสอบคัดเลือกบรรจุแต่งตั้งครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ควรระบุคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ามาบรรจุแต่งตั้งเป็นครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาให้ชัดเจน ว่าต้องสำเร็จการศึกษามีวุฒิด้านศิลปศึกษาก็นจะช่วยให้ได้ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมที่มีคุณลักษณะด้านความรู้ที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้โดยจัดให้ครูพิเศษที่มีวุฒิด้านศิลปศึกษารับผิดชอบสอนศิลปศึกษาทุกระดับชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ พบประเด็นที่น่าจะมีความสำคัญต่อไปดังนี้คือ

1. ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเทคนิคการให้การอบรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านวิชาศิลปะและวิชาชีพครู สำหรับครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา
2. ศึกษาวิจัยเพื่อหาวิธีการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการสอนของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรประถมศึกษา และหลักการสอนของกลุ่มพัฒนาการ
3. ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่สอนโดยครูที่มีวุฒิด้านศิลปศึกษากับครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิด้านศิลปศึกษา

බර්ග්ස්

บรรณานุกรม

- ก่อ สวัสดิ์พานิชย์. "ครูกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา," ใน ป.ศ.ร. 2519. หน้า 9-17.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2519.
- การประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์, สำนักงาน. สถิติจำนวนครูนักเรียนสังกัด สปจ. สุรินทร์ ปี 2531.
สุรินทร์ : หน่วยศึกษานิเทศก์ ศวจ.สุรินทร์, 2531.
- การฝึกหัดครู, กรม. หลักสูตรวิทยาลัยครูพุทธศักราช 2530 สาขาวิชาการศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา, 2530.
- กำจร สุนพงษ์ศรี. "การเรียนการสอนศิลปศึกษา," ใน บนเส้นทางพัฒนาศิลปศึกษา 2530.
หน้า 13 - 27. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- เจริญ ไวรวัจนกุล. พื้นฐานการศึกษา. สุรินทร์ : คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสุรินทร์,
2520.
- เจลิยว บุรีภักดิ์ และคนอื่น ๆ. ลักษณะของครูที่ดี. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมการฝึกหัดครู, 2520. (เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 187)
- ชลอ พงษ์สามารถ. ศิลปะสำหรับครู. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2526.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพื่อนเบ ประจวบปัจฉนิก. จริยธรรมของเด็กไทย. กรุงเทพฯ :
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- ดำรง วงศ์อุปราช. "การวิจารณ์ทัศนศิลป์," ใน สัมมนาการวิจารณ์ศิลปะ. หน้า 13 - 14.
กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2525.
- เดชา นุชตอนไผ่. "ครูศิลปะร่วมสมัย," โลกศิลปะ 2 : 41 - 42 ; มกราคม - เมษายน
2527.
- เทียนฉาย กิระนันท์. สภาพปัจจุบันและปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา. กรุงเทพฯ :
องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2529.
- นิรมล ตีรณสาร สวัสดิ์บุตร. ศิลปะศึกษากับครูประถม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตีรณสาร, 2525.

- บุญช่วย จินดาประพันธ์. ปัญหาและความต้องการในด้านการเรียนการสอนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ระดับ ป.กศ.สูง ของนักศึกษาอาจารย์และผู้บริหารในวิทยาลัยครู. ปริณิพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.
- ประเสริฐ ศิลรัตน์. คู่มือการสอนศิลปะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2529.
- พิระพงษ์ กุลพิศาล. "การวิจารณ์ศิลปะเด็ก," ใน ศิลปะเด็ก : ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ. หน้า 15 - 159. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2529.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. "การพัฒนาการสอนในระดับอุดมศึกษา," พัฒนบริหารศาสตร์. 1 : 55 - 75 ; มกราคม 2524.
- ไพโรจน์ รุจิระวิจิษฐ์. การศึกษาความรู้และเจตคติต่อศิลปศึกษาของครูผู้สอนศิลปศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- มงคล แก้วพวงงาม. คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษาในวิทยาลัยครู. ปริณิพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. สรุปคำบรรยายวิชาศิลปะ 511 ทฤษฎีความรู้และศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- เลิศ อานันทนะ. ศิลปะในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กราฟฟิคอาร์ต. 2531.
- วิชัย ดิสสระ. "การประเมินผลย้อนกลับสู่อาจารย์," ใน รายงานสรุปการสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน 3 - 6 มิถุนายน 2519 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2519.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. "ศิลปะเด็ก : สภาพปัจจุบันและอนาคต," ใน ศิลปะเด็ก : สภาพปัจจุบันและอนาคต. หน้า 40 - 45. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2529.

วิชัย วงษ์ใหญ่. "การเสนอแนวคิด : เพื่อนำการสัมมนา," ใน ศิลปะเด็ก : สภาพปัจจุบันและอนาคต. หน้า 86 - 87. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2529.

วินัย โสมติ. คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปศึกษา : กรณีศึกษาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

วิชาการ, กอง. รายงานการประเมินผลความก้าวหน้าคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2527. กรุงเทพฯ : การประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2528.

_____. รายงานการประเมินผลความก้าวหน้าคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2530. กรุงเทพฯ : การประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2530.

วิทย์ วิศุทเทย์. ปรัชญาการศึกษาไทย 2411 - 2475. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2526.

วิทยากร เชียงกุล. "ปัญหาการพัฒนาการศึกษาในประเทศไทย", ใน บนเส้นทางนักพัฒนา. หน้า 48 - 56. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2529.

วิรุณ ตั้งเจริญ. ศิลปศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิมลอาร์, 2526.

_____. รายงานการวิจัยเรื่องวิวัฒนาการศิลปศึกษาและสุนทรียภาพของเด็กไทยในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

ศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัย. หลักสูตรและคู่มือการศึกษา ชั้นประถมศึกษา พ.ศ. 2530. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2530.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2525.

ศิลา จานียโยธิน. คำบรรยายพิเศษประกอบการสอนกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.

สำออง พ่วงบุตร. "ความสำคัญของครูพลศึกษาต่อวิชาชีพ," ใน ข่าวสารกรมพลศึกษา 14 : 35 ; พฤษภาคม - สิงหาคม 2525.

อรรถสิน ศิลพันธ์. คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนวิชาคหกรรมศาสตร์ในวิทยาลัยครู.

ปริณฎาณพันธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

อารี สุทธิพันธุ์. "การสอนศิลปะเน้นแสนง่าย," ใน เอกสารการสัมมนาวิชาศิลปศึกษา. หน้า 5 - 10. กรุงเทพฯ : หน่วยงานนิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2515.

_____. "ทำท่ายความเจ็บ," ใน วิจัยและพัฒนา, 27. หน้า 145 - 149. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

อารี โสติดิพันธ์. พื้นฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2520.

Batirta, E.E. "The Place or College Evaluation in the Appraisal of College Teaching : A Review of literature;" Research in Higher Education. 4(3) : 257 : 1976.

Best, John W. Research in Education. New Jersey, Prentice-Hall, 1963.

Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3 rd. ed., New York, Harper, 1970.

חברות

ภาคผนวก ก

หนังสือนำขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ที่ ศธ 0312.3 / ว 200

วิทยาลัยครูสุรินทร์
สหวิทยาลัยอีสานใต้
อ. เมือง จ.สุรินทร์ 32000

7 กุมภาพันธ์ 2532

เรื่อง ขอบความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้บริหารโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา

ด้วย นายบุญยัง หมั่นดี อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปศึกษา วิทยาลัยครูสุรินทร์ จะทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดสุรินทร์" ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะได้ทราบถึงความรู้ความสามารถทางด้านวิชาศิลปะและวิชาชีพครูของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา

อนึ่ง ในปัจจุบันนี้สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติและกรมการฝึกหัดครู ได้มีโครงการร่วมมือให้การอบรมเพื่อพัฒนาครูผู้สอนระดับประถมศึกษาอยู่แล้ว ซึ่งการอบรมดังกล่าว ถ้าสามารถรู้ถึงสภาพปัจจุบันของครูผู้สอนอย่างแท้จริง ย่อมสามารถพัฒนาครูผู้สอนได้ตรงเป้าหมายยิ่งขึ้น ดังนั้นการที่ นายบุญยัง หมั่นดี จะศึกษาวิจัยครั้งนี้ นับว่าเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ฉะนั้น ทางวิทยาลัยครูสุรินทร์ใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน ได้กรุณาขอหมายให้ครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในโรงเรียนของท่านทุกระดับชั้นเรียน ช่วยตอบแบบสอบถามครั้งนี้ด้วย จะเป็นพระคุณอย่างสูง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดช่วยดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุพล วุฒิแสน)
อธิการวิทยาลัยครูสุรินทร์

สำนักงานอธิการ
โทร.511604

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา

แบบสอบถามเกี่ยวกับ

คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา

จุดมุ่งหมาย

ต้องการศึกษาคูณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ ของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ในจังหวัดสุรินทร์ เพื่อเป็นข้อมูลการศึกษาวิจัย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นแนวทาง เสนอแนะ การพัฒนาครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาต่อไป

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้คือ
 - ตอนที่ 1. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่ว ๆ ไป
 - ตอนที่ 2. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ด้านความรู้ในวิชาชีพ และความรู้ในวิชาชีพครู
2. การตอบแบบสอบถามของท่านครั้งนี้ จะไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อผู้หนึ่งผู้ใด และไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อตัวท่านหรือโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติราชการอยู่แต่อย่างใด ดังนั้นจึงขอความกรุณาจากท่านโปรดตอบข้อคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง

ขอขอบพระคุณในความกรุณาตอบแบบสอบถามมา ณ. โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายบุญยัง หนันดี)

ผู้ศึกษาวิจัย

ตอนที่ 1 : แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด

1. ปีการศึกษา 2531 นี้ ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ท่านปฏิบัติราชการอยู่ มีนักเรียน
อยู่รวมทั้งสิ้นจำนวน

() 1 - 120 คน

() 121 - 300 คน

() 301 - คนขึ้นไป

2. ปีการศึกษา 2531 นี้ ท่านสอนศิลปศึกษาอยู่ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่

() ประถมศึกษาปีที่ 1

() ประถมศึกษาปีที่ 2

() ประถมศึกษาปีที่ 3

() ประถมศึกษาปีที่ 4

() ประถมศึกษาปีที่ 5

() ประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2. แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา ด้านความรู้
ในวิชาศิลปะ และวิชาชีพครู

คำชี้แจง

ข้อคำถามต่อไปนี้ เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษาในด้าน
ความรู้วิชาศิลปะและวิชาชีพครู ในฐานะที่ท่านเป็นครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา โปรด
พิจารณาว่าคุณลักษณะแต่ละข้อคำถามที่ท่านมีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับใดตามความเป็นจริง
แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องหมายเลขตามความหมายดังนี้คือ

- 5 หมายถึง คุณลักษณะข้อนี้ท่านมีความรู้สูงสุดในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง คุณลักษณะข้อนี้ท่านมีความรู้สูงสุดในระดับมาก
- 3 หมายถึง คุณลักษณะข้อนี้ท่านมีความรู้สูงสุดในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง คุณลักษณะข้อนี้ท่านมีความรู้สูงสุดในระดับน้อย
- 1 หมายถึง คุณลักษณะข้อนี้ท่านมีความรู้สูงสุดในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา	5	4	3	2	1
(0)	รู้หลักการวิจารณ์ผลงานศิลปะของนักเรียน.....	/				
(00)	การเขียนภาพคนเหมือน.....					/

จากตัวอย่างนี้ แสดงว่าผู้ตอบพิจารณาแล้ว เห็นว่าคุณลักษณะด้านความรู้ตามคำถามข้อ (0) นั้น ตัวผู้ตอบมีความรู้ในระดับมากที่สุด จึงได้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องหมายเลข 5 ส่วนคุณลักษณะตามข้อคำถามที่ (00) นั้น ผู้ตอบมีความรู้ความสามารถน้อยที่สุด จึงได้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องหมายเลข 1

ก. คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาศิลปะ (โปรดตอบทุกข้อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษา	5	4	3	2	1
1	<u>ทำมีความรู้เกี่ยวกับหลักการออกแบบในเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด</u> 1.1 การออกแบบให้มีเอกภาพ..... 1.2 การออกแบบให้มีความสมดุล..... 1.3 การออกแบบให้มีจุดสนใจ..... 1.4 การออกแบบให้เกิดความแตกต่าง..... 1.5 การจัดสัดส่วนช่องไฟในงานออกแบบ.....					
2	<u>ทำมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนประกอบของการออกแบบในเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด</u> 2.1 การใช้เส้นชนิดต่าง ๆ ในการออกแบบ..... 2.2 อิทธิพลของเส้นที่มีผลต่อความรู้สึกของ รู้สึกของมนุษย์เมื่อได้รับรู้..... 2.3 อิทธิพลของสีแต่ละสี ที่มีผลต่อความ รู้สึกของมนุษย์เมื่อได้รับรู้..... 2.4 การใช้รูปร่าง รูปทรงแบบต่าง ๆ ในงานออกแบบ..... 2.5 อิทธิพลของรูปร่างรูปทรงแบบต่าง ๆ ที่มีผลต่อความรู้สึกของมนุษย์เมื่อได้รับรู้.....					

ข้อที่	คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา	5	4	3	2	1
3	<u>ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีของช่างเขียนในเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด</u> 3.1 น้ำหนักของสี..... 3.2 วรรณะของสี..... 3.3 สีตรงข้าม.....					
4	<u>ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้สีในเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด</u> 4.1 การผสมสีเพื่อให้เกิดสีใหม่..... 4.2 หลักการใช้สีตรงข้าม..... 4.3 หลักการใช้สีวรรณะร้อนวรรณะเย็น..... 4.4 หลักการใช้สีให้กลมกลืน.....					
5	<u>ท่านมีความรู้เทคนิคกระบวนการเขียนภาพระบายสีในเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด</u> 5.1 การเขียนภาพในรูปแบบประเพณีไทย..... 5.2 การเขียนภาพในรูปแบบสากล..... 5.3 การสร้างสรรค์งานศิลปะจากสีด้วยเทคนิคต่าง ๆ..... 5.4 การออกแบบงานศิลปะให้ผสมกลมกลืนระหว่างรูปและพื้น.....					

ข้อที่	คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา	5	4	3	2	1
6	<u>ท่านมีความรู้เทคนิคกระบวนการปั้นและแกะสลัก</u> <u>ในเรื่องต่อไปนี้อยู่ในระดับใด</u> 6.1 ขั้นตอนการปั้นโดยใช้วัสดุชนิดต่าง ๆ..... 6.2 ขั้นตอนการแกะสลักด้วยวัสดุชนิดต่าง ๆ.....					
7	<u>ท่านมีความรู้เทคนิคกระบวนการพิมพ์ในเรื่อง</u> <u>ต่อไปนี้อยู่ในระดับใด</u> 7.1 การพิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ที่สร้างขึ้น..... 7.2 การพิมพ์ภาพจากวัสดุชนิดต่าง ๆ..... 7.3 การพิมพ์ภาพด้วยส่วนต่าง ๆ ของมือ.....					
8	<u>ท่านมีความรู้ในเทคนิคกระบวนการสร้างผลงาน</u> <u>ศิลปะด้วยวิธีการเหล่านี้ในระดับใด</u> 8.1 การสร้างภาพปะด้วยวัสดุชนิดต่าง ๆ..... 8.2 งานโครงสร้างจากวัสดุชนิดต่าง ๆ..... 8.3 การสานถักทอด้วยวัสดุจำพวกเส้น ให้เกิดลวดลายแบบต่าง ๆ..... 8.4 การเย็บปักให้เกิดภาพลงบนพื้น วัสดุเป็นลวดลายต่าง ๆ.....					

ข. คุณลักษณะด้านความรู้ในวิชาชีพครู (โปรดตอบทุกข้อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา	5	4	3	2	1
9	<u>ท่านมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรประถมศึกษา</u> <u>พุทธศักราช 2521 ในเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด</u> 9.1 หลักการสำคัญของหลักสูตรระดับ ประถมศึกษา ปี 2521..... 9.2 เป้าประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับ ประถมศึกษา ตามหลักสูตร ปี 2521..... 9.3 จุดหมายที่ต้องการให้เกิดผลแก่ผู้เรียน ในระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตร ปี 2521..... 9.4 โครงสร้างเนื้อหาในหลักสูตรระดับ ประถมศึกษา ปี 2521..... 9.5 การประเมินผลระดับประถมศึกษา ตามแบบ ป.02 ของหลักสูตร ประถมศึกษา ปี 2521.....					

ข้อที่	คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปะศึกษาระดับประถมศึกษา	5	4	3	2	1
10	<u>ท่านรู้และเข้าใจหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เกี่ยวกับกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยในเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด</u> 10.1 จุดประสงค์ทั่วไปของกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ต้องการให้เกิดผลแก่ผู้เรียน..... 10.2 จุดประสงค์เฉพาะของศิลปะศึกษา..... 10.3 จุดประสงค์การเรียนรู้ศิลปะศึกษาระดับชั้นที่ท่านสอน..... 10.4 เนื้อหากิจกรรมด้านศิลปะศึกษาที่เสนอแนะในแผนการสอนระดับชั้นที่ท่านสอน.....					
11	<u>ท่านมีความรู้ความสามารถด้านการสอนในเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด</u> 11.1 รู้หลักการสอนของกลุ่มพฤติกรรมนิยมที่เน้นส่วนย่อยไปหาส่วนรวม..... 11.2 รู้หลักการสอนของกลุ่มเกสตัลท์ ที่เน้นส่วนรวมไปหาส่วนย่อย..... 11.3 สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์..... 11.4 สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้คุณค่าศิลปะและวัฒนธรรม.....					

ข้อที่	คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา	5	4	3	2	1
	11.5 สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนรักสวยรักงามมีรสนิยมดี..... 11.6 สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเป็นระเบียบ..... 11.7 สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก..... 11.8 สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๆ.....					
12	<u>ท่านมีความรู้ความเข้าใจหลักการทางจิตวิทยาการศึกษาเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด</u> 12.1 ทฤษฎีการเรียนรู้..... 12.2 ความแตกต่างระหว่างบุคคล..... 12.3 การสร้างแรงจูงใจ..... 12.4 ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กระดับประถมศึกษา..... 12.5 พัฒนาการการแสดงออกทางด้านศิลปะของเด็กระดับประถมศึกษา.....					

ข้อที่	คุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับประถมศึกษา	5	4	3	2	1
13	<u>ท่านมีความรู้ความเข้าใจหลักการวัดผลใน</u> <u>เรื่องต่อไปนี้ในระดับใด</u> 13.1 หลักการวัดผลที่ดี..... 13.2 คุณสมบัติของแบบทดสอบที่ดี..... 13.3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ..... 13.4 วิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลแบบต่าง ๆ..... 13.5 การวัดทักษะด้านศิลปะด้วยวิธีการ สังเกตกระบวนการทำงานทางศิลปะ..... 13.6 วิธีวัดทักษะด้านศิลปะจากผลงาน ศิลปะที่ทำสำเร็จ..... 13.7 การวัดความรู้สึกร่วมด้วยวิธีสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก..... 13.8 วิธีวัดความรู้สึกร่วมโดยใช้แบบสอบถาม.....					

ภาคผนวก ค

คำอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถาม

ตาราง 19 ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามคุณลักษณะของครูผู้สอนศิลปศึกษาระดับ
ประถมศึกษา ด้านความรู้ในวิชาศิลปะและวิชาชีพครู

ก. ด้านความรู้ในวิชาศิลปะ		ข. ด้านความรู้ในวิชาชีพครู	
ข้อคำถาม	t	ข้อคำถาม	t
<u>ข้อ 1</u>		<u>ข้อ 9</u>	
1.1	6.39	9.1	4.12
1.2	3.24	9.2	6.08
1.3	6.26	9.3	5.92
1.4	4.89	9.4	5.67
1.5	7.19	9.5	7.86
<u>ข้อ 2</u>		<u>ข้อ 10</u>	
2.1	6.24	10.1	8.70
2.2	4.90	10.2	8.70
2.3	5.79	10.3	10.04
2.4	7.28	10.4	5.16
2.5	5.03		
<u>ข้อ 3</u>		<u>ข้อ 11</u>	
3.1	8.52	11.1	5.85
3.2	6.63	11.2	7.07
3.3	5.56	11.3	8.10

ตาราง 19 (ต่อ)

ก. ด้านความรู้ในวิชาศิลปะ		ข. ด้านความรู้ในวิชาชีพครู	
ข้อคำถาม	t	ข้อคำถาม	t
<u>ข้อ 4</u>		11.4	8.56
4.1	7.37	11.5	7.42
4.2	6.80	11.6	5.94
4.3	8.72	11.7	6.50
4.4	9.58	11.8	6.44
<u>ข้อ 5</u>		<u>ข้อ 12</u>	
5.1	5.12	12.1	4.56
5.2	6.12	12.2	4.73
5.3	4.07	12.3	4.19
5.4	6.15	12.4	4.22
5.5	4.99	12.5	4.71
<u>ข้อ 6</u>		<u>ข้อ 13</u>	
6.1	5.12	13.1	6.87
6.2	7.34	13.2	6.41
<u>ข้อ 7</u>		13.3	6.09
7.1	8.98	13.4	5.88
7.2	7.51	13.5	9.76
7.3	7.28	13.6	7.32

ตาราง 19 (ต่อ)

ก. ด้านความรู้ในวิชาชีพ		ข. ด้านความรู้ในวิชาชีพครู	
ข้อคำถาม	t	ข้อคำถาม	t
<u>ข้อ 8</u>		13.7	6.63
8.1	5.94	13.8	5.23
8.4	5.90		
8.3	3.59		
8.4	5.03		

ภาคผนวก ง

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นหน่วยกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นหน่วยกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียนลักษณะขนาด ใหญ่	โรงเรียนลักษณะขนาด กลาง	โรงเรียนลักษณะขนาด เล็ก
1. อนุบาลสุรินทร์	1. บ้านศรีตะวัน	1. บ้านระหาร
2. บ้านดงมัน	2. บ้านหนองบัว	2. บ้านจักจูก
3. ชุมชนบ้านเมืองที	3. บ้านหนองจิก	3. บ้านพะเนา
4. บ้านเสม็ด(ประชารัฐ)	4. บ้านแกสระใหญ่	4. บ้านโคกกกลางสามัคคี
5. ปราสาทศึกษาคาร	5. บ้านเพชรสำโรง	5. บ้านศรีสวาย
6. บ้านพลวง	6. บ้านขวาวใหญ่	6. บ้านราวนคร
7. นิคมสร้างตนเองปราสาท	7. บ้านช้างปี	7. บ้านตาเมาะ
8. รัฐประชาสามัคคี	8. บ้านทุ่งราม	8. บ้านหนองท่ม
9. บ้านระแงง (ศิขรมภูมิ)	9. บ้านดงถาวร	9. บ้านหม่า
10. บ้านยางเตี้ย	10. บ้านกางของ	10. บ้านตะเคียน
11. บ้านอนันต์ (ชูศรีราษฎร์)	11. บ้านผักไหม	
12. บ้านเตล	12. บ้านหนองขนาด	
13. บ้านหนองขาว	13. บ้านใหม่	
14. บ้านประทุนอายุอง	14. บ้านโคกเพชร	
15. สมนศึกษาคาร	15. บ้านโคกโกล	
16. สังขะวิทยาคม	16. บ้านหนองเต่า	
17. บ้านพระแก้ว	17. บ้านอำปิล	
18. บ้านสำโรงทาบ	18. บ้านสำโรง	
19. หนองโคง	19. บ้านโคกสำโรง	

โรงเรียนลักษณะขนาด ใหญ่	โรงเรียนลักษณะขนาด กลาง	โรงเรียนลักษณะขนาด เล็ก
20. บ้านตะตึงไถง	20. บ้านสลักได	
21. บ้านคอโค	21. บ้านตาเปาว์	
22. บ้านสวาย	22. บ้านโคกกรวด	
	23. บ้านระไซร์	
	24. บ้านโคกพระ	
	25. บ้านตั้งโอ	
	26. บ้านโชคเหนือ	
	27. บ้านภูมิสีตัง	
	28. บ้านดงเค็ง	
	29. บ้านทวารโพร	
	30. บ้านหนองพลวง	
	31. บ้านหนองสนิท	
	32. บ้านพรมเทพ	
	33. บ้านชายทุ่ง	
	34. บ้านยาง	
	35. บ้านตาเสา	
	36. ไพศิกษาคาร	
	37. บ้านพนม	
	38. บ้านหนองจอก	
	39. บ้านคาลาแมะ	

โรงเรียนลักษณะขนาด ใหญ่	โรงเรียนลักษณะขนาด กลาง	โรงเรียนลักษณะขนาด เล็ก
	40. บ้านหัวแรด	
	41. บ้านสะโน	